

1-18 სტრ., 1

შემოკლებული ისტორია ქართლისა მეორისა ირაკლი მეფისათვის იწ[.....]
ვითარისა შრომითა მიიღო მეფობა ქართლისა

წელსა 1722 დაჯდა ყაენად მე შჰსულტან უსეინისა შაჰთამაზ და ამ
ჟამად იჯდა ქართლში მეფედ ვახტანგ ლეონის ძე და კახეთს იჯდა მეფეთ
კონსტანტინე ირაკლის ძე რ~ლსა ეწოდა სახელად მამად ყული ხან თათრობ
ისა **გამოიგარნა ესე ორნი მეფენი იყვნენ სიყვარულსა და ერთობასა ზედა**
ურთი ერთისა მდმი ხ~ოდეს სცნა ერთობა ამათი შჰთამაზ რ~ლსა არა მცირედ
შეუძნდა ერთობა მათი და განიზრახა მათ შ~ს შთაგდება შურისა რ~ლისა [.....]
წერა და მისცა მეფობა ქართლისა მაჰმად ყული ხანს და მუმცნო მას [.....]
ხარ მაჰმადიანი შენ ამისთვის სარწმუნოდ გრაცხ მეფესა ვახტანგს [.....]
ვენდობიო განა მე მეფე ვახტანგ და ქართლი შენ დაიჭირე და მოსცა ამის
თვის შემწედ განჯა ყარაბაღი და ერევანი და ამის ძლით შემოკრბინა ამ
ადგილებიდან ჯარები და მოვიდა მეფე მამად ყული ხან მახლობელ ტფილისის
სა ქალაქისა სეიდაბათში სადაცა გავიდა მეფე ვახტანგ შეება და ააოტა მა
მად ყული ხან და წავიდა მეოტი გარნა არა ინება და ყოვნება დროსა ა~დ მასვე
ჟამსა მეოტი მივიდა ჭარში და შემოიკრიბნა ჭარელნი და გაიმრავლანა
ჯარები კ~დ მოვიდა მეორედ სეიდაბათში და გავიდა მეფე ვახტანგცა :
შეება გარნა იძლივა მეფე ვახტანგ მათგან და აღარა მოგცა ტფილისად: ა~დ

1-19 სტრ., 2

წარვიდა ზემო ქართლს და მაჰმად ყულიხან შემოვიდა ტფილისსა და დაჯდა
მეფედ

ბრძანებითა შაჰ თამაზისათა + **წელსა 1723 ხონთქრის სარას კარი** მოვიდა ყარსს
და მან შეიტყო ესე ვითარება ქართლისა და ნახა ჟამი მარჯვე რ~ლისათვის
მოუწერა

მეფესა ვახტანგს წარმომივლინე ერთი ნათესავთა შენთაგანი და მე ვაოტო მამად
ყულ

ი ხან და დაგიმტკიცო ქართლი და მეფემ წარუვლინა ძმა თვისი იესე
წარმოემართა

ყარსიდან სარას კარი ჯარით და მოვიდა შამხიანს და კ~დ მიაგება მეფემან ძე
თვისი

ბაქარ და წამოემართა სარას კარი მუნითგან და დაიბანაკა ყურყუთას ხ~ სცნა რა
ესე **მამად ყული ხან რ~ლ არა აქვს პირდა პირი ძალი მისი ამისთვის მიეგება**
და მიართვა კლიტენი ციხე ქალაქისანი და ევედრა რა მიცემასა ქართლისასა:
და დამტკიცებასა მეფობასა ხ~ მან არა ინება და შეიპყრა თხოვისაებრ
ბაქარისათა და

პატიმარ ჰყო იგი ამასვე წელსა ივნისის თვეში სარას კარი შემოვიდა ტიფლისს:
და მისცეს მეფობა **ბაქარს ძესა მეფისა ვახტანგისასა და ვინათგან არა ნებისაებრ**
თვისისა ამეფეს იგი მასვე წელსა განივლტო იგი ოსმალთაგან და მივიდა მამისა
თვისისა თანა წელსა 1724 მეფე ვახტანგ და ბაქარ წარბძანდნენ რუსეთს
წელსა 1725 ძმა მეფისა ვახტანგისა მეფე იესე გათორდა და კ~დ მისცეს ოსმალთ
ა მეფობა **ქართლისა იესეს გარნა არც იგი ამეფეს ნებისაებრ თვისისა და მოკვდა**
მეფე იესე წელსა 1733 ამასვე წელსა კახთ მეფეს მამად ყული ხანს
ულალატეს ოსმალთ და მოჰკლეს სამზირალში და მრავალნი თავადნი
და გლეხნი მოსწყვიტნეს ოსმალთა კახნი გარნა კახეთი ვერა ნებისაებრ:

1-19 სტრ., 3

თვისისა და იპყრეს და მოინდვეს ძმა კახეთ მეფისა მამადყული ხანსა თეიმურაზ და მისცეს მეფობა კახეთისა ზაკვით ვინადგან ნებედვით და პყრობაცა კახეთისა ვა მისგავსად ქართლისა წელსა 1734 უსუფ ფაშა მივიდა დიდის ჯარით ქისიყს მაღაროს და დადგა მუნ რათა ნებისაებრ თვისისა დაიპყრას კახეთი ხ სცნა ზაკულეზა მეფემან თეიმურაზ შემოიკი რბინი კახნი მოვიდა ღამე და თავს დაესხა. და გაემარჯვა ოსმალთა ზა მრავალნი ოსმალნი მოსწყვიტნეს და წამოვიდა უსუფ ფაშა მეოტი: და მიერთგან ვერღარა იკადრეს ოსმალთ შესლვად კახეთად და ამასვე ჟამსა მოსურულ იყო თამაზ ხან განჯას რ ლსა ეწოდა შ დ ნადირშა და რა ესმათ ესე ქართველთა უკუდგნენ ოსმალთაგან ქართველ კახელნი და განჯას თამაზ ხანთან ჩავიდნენ და რა იხილეს ოსმალთა უკუდგომა ქართველთა ამისთვის გაიერთეს ლეკნი და მოიყუანეს ლეკის ჯარები და აოხრებდ ნენ ქართლსა და სომხითს საბარათიანოს და ესე აღაოხრეს რ ლ აღარა იპოვებოდა შენობა ქართლსა და სომხითს საბარათიანოს თვინიერ ციხეთა და სიმაგრეთა კიდე და კახეთიღამაც გალევდენ ქიზიყელნი და გაღმა მხრელნი და მისცეს პირი ლეკთა გარნა დადგნენ მტკიცეთ მთავადნი და აზნაურნი და შიგნით კახნი სარწმუნოებასა ზა და განამაგრეს თელავი და ალავერდი და შეკრბენ მას შა და ვიეთნიმე თავადნი და აზნაურნი შეეხვეწნენ ფშავ ხევსურთა და შეაწუხეს ლეკთა ქიზიყი და გაღმა ხარნი

1-19 სტრ., 4

რლ ისა გამო ვერღარა შეუძნდეს მოთმენა და უღალატეს მუნ მყოფთა ლეკთა და მრავალნი ლეკნი მოსწყვიტნეს და მოიყუანეს მეფე თეიმურაზ ფშავიღამ და დას

ვეს მეფედ კახთა წელსა 1735 მოვიდნენ ლეკნი და ქიზიყი მოაბარეს ძე მეფისა თეიმ[.]

რაზსა ირაკლი მაშინ იყო იე წლისა 15 (ათხუთმეტისა) რ ლ შემოეყარა სოფლე ბიღამ ჯარი მოეწია ნეიშნის მინდორში და ძლიერად შემოებმენ ლეკნი გარნა თვით ეს ყმაწვილი ძე მეფისა თეიმურაზისა ირაკლი მეორედ შევიდა შინაგან ჯარში და პ დ

ამან მოკლა კაცი და ამის მხილველთა კახთა ერთ პირად მიმართეს და დაამარცხეს

იგი ჯარი ლეკისა გააყრევინეს ტყვეები და საქონელი და მოვიდა მაღაროს გამარჯვებული

როლ ისათვის ფ დ მხიარულ იქმნენ კახნი იხილეს რა სიმხნე და ძალი მეფის ძისა

მემკვიდრისა თვისის ამასვე წელსა 1735 ნადირშაჰ დემურტაშზედ სარას კარი და მარცხა მაისის 19 და ივნისის 18 თერთმეტს ტფილისის მყოფთ

ოსმალთ ნადირშას წიგნი მოუვიდათ სარას კარზედ გავიმარჯვე და თქვენ. რასა იქთო ივლისის 30 ოცდა ათს ოთხ შაბათს დღეს ოსმალნი.

ტფილისიღამ გავიდნენ და ოგტომბრის 6 ექვს ნადირშა ტფილისის

ქალაქს შემოვიდა 25 ოცდა ხუთს ქალაქიღამ გავიდა და კახეთი მისცა თეიმუ

რაზს და მეფობა ქართლისა ძმის წულსა მეფის თეიმურაზისასა ალიხანს და იგი თანა წაიყვანა ხ ტფილისის ქალაქსა შა და სხვა სვა ერთი ხანი ყიზილბაშისა წელსა 1736 ნადირშას სეფიხან სარდალი გამოეგზავნა ქართლში ამან

მოუწოდა მეფესა თეიმურაზს კახეთიდან და ქართველნიცა შეჰკირიბინა 1-20 სტრ., 5

ქართლნი ფხვენისის სოფელში სადაც უღალატეს მეფესა თეიმურაზს.
და დაიჭირეს ყიზილბაშთა და ამას თანავე დაიჭირეს გივი ამილახვარი არაგვის ერისთავი ბარამ და თარხან ლუარსაბ და ესრეთვე კახნიცა დაიჭირეს ჩოლაყა შვილი სალთ ხუცესი გივი ქისიყის მოვრავი ქაიხოსრო და წაიყვანეს ესე ყნი სპარსეთში და ისპანს რო მიიყუანეს იქ პეროზლისაგან განსთავისუფლა და პატივით შეიწყნარა გარნა ამ ჟამად ნადირმა ყანდაარს წაბძანდა და მეფე თეიმურაზცა თან წაიყუანა და ვინც ქართველნიც და კახნი თან ახლდნენ ისინიც თან იახლნა ყანდაარს.

და ოდეს მიწუვდნეს ყანდაარად მაშინ მეფესა თეიმურაზს გამოუცხადეს შენი შვილი ირაკლი დაიბარე და ის რომ ჩამოვა მაშინ თქვენ კი დაგით. ხოვთო ვინაჲდგან ხედვიდა ქართველთა მხნედ ამისთვის თვით ნადირ შამან მოსწერა წიგნი და ბარებისა ირაკლის დაიბარა ქართველნი და კახნი **ხ~ მსმენელთა ამისთა ქართველთ კახთა ერთ პირობით არ ინებეს წარ სვლა ირაკლისა** სპარსეთად როლ~ ისათვის შეიყარნენ ქართველნი და კახნი და არა უშვებდნენ ძესა მეფისა თეიმურაზისა ირაკლის გარნა არა მიხედა პატივსა და დიდებასა ამის სოფლისასა ა~დ სათნო ეყო ბრძანებასა მამ ისასა **და დიდათ შორის დაიჭირა წაუსვლელობა თვისი და სთქვა მამა ჩემი იქ უნდა ჰყვანდეს** ჩემის იქ წასვილით გამოუშვებდენ და მამ აზედ დავბრკოლდე და არ წავიდე ეს ჩემგან არ იქმნებო წელსა 1737 ირაკლი წარვიდა თებერვალში ნადირშასთან და ყანდაარს ჩავიდა ნადირ შას ყანდარი 1-19 სტრ., 6

მარტის თექვსმეტს აელო და ოდეს მივიდა ირაკლი მაშინვე ნადირშასის წარადგინეს და ნადირშამ ლაპარაკი დაუწყო ირაკლის და ჰკითხა ბრძანების გვარად საშიშარისა სახითა არ გასთათრდებო ხ~ ვ~ა მოწამემან აღიარა მძლავრისა წინა შე ქ~ე და მოახსენა წელიწადითა და დღითა ყმაწვილმან ხ~ გონიერებითა ბრძენმან ჩემი სიკვიდილი კი

შეგიშლიან და ეს კი არ შეგიშლიან რომ რომ მე ქ~ე მაგმოზინო არას მიზეზით ჩემი თათრობა

არ იქნებო შ~დ ნადირშამ უბრძანა ნუ გეშინიან მე შენ მაგაზედ ძალას არ დაგატანო

მეორე დღეს მეფე თეიმურაზ ქართველნი და კახნი მიიყვანინა ყველანი და ითხოვა და საქართველოში გამოსტუმრა და თვით ნადირშამ ინდოეთზედ **გაილაშქრა და მე მეფისა თეიმურაზისა ირაკლი თან წაიყვანა ჩავიდა ინდოეთს კელმწიფე** ამაღ შაჰა შემოება სამასი ათასი კაცითა გარნა ნადირ შას გაემარჯვა და მთელი ინდოეთის საჯელმწიფო დაიპყრა იქიდან გამობრუნდა და სინდეთს შეგ[=]იდა და სინდეთის სამეფო დაიჭირა გარნა სინდეთში დიდი

ომი გარდაიხადა **და ყ~თა ამა ბრძოლათა და ომებსა შინა თან ხლებით და სწ რებულ იყო** მე მეფისა თეიმურაზისა ირაკლი თანა რც~ნა ფ~დ მოაწონა თავი თვისი

სიმხნითა და სიკისკაცითა და დიდათაც შეუყვარადათ ნადირშას მე მეფისა

ირაკლი და აქედამ გამობრუნდა და მოვიდა ყანდარს ნადირსა წელსა 1739
ნადირმა ყანდარს მობძანდა და ვინად მადლიერ იყო ნადირმა მეფის ძისა
ირაკლისა ვა აჩვენა სიმხნე და ერთ გულემა ამისთვის უბრძანა ნადირმამ
მეფის ძე ირაკლიმ შენს ქვეყანას ეჭირვები და ნება მომიცია წადი შენს ქვ
1-19 სტრ., 7

ეყანაში და მარადის ჩვენის წყალობის მოქმედა იყავო მადლობა
მოახსენა მაისის 28 ოცდა რვას ყანდარიდამ წამოვიდა სექტემბრის 13 ცამე
ტს ღამისა ოთხი საათი იყო გასული რო კახეთის ალავერდს მობრუნდა ამ
ჟამზედ ნადირმა თურქისტანზედ წარბძანდა ბალხი ბუხარი ორ განჯი
სა მარ ყანდი და მთელი თურქისტანის სამეფო სრულებით დაიჭირა
და იქ რამდენიმე დაუგვიანდა იქიდამ გამობრუნდა ნადირმა დალისტან
ში მოვიდა ძლიერის ჯარით და შეამჭირვა ლეკნი დალისტენელი ძლი
ერთა ბრძოლათა და ეგრეთვე ქართველნი სურსათისა თხოვითა რა ლისათვის
გადგნენ ნადირმაჰისაგან ვეთნიმე ქართველნი და მიუყვანეს ლეკისა და
ოსმალის ჯარები და აოხრებდნენ და ატყვევებდნენ ერთმანეთს ვინათ
გან ვერღარა შეუძლეს პირის პირ სამსახური ნადირმაისა და ტფილისის
მჯდომი ხანი ნადირ შასი ებრძოდა მარადის ქართველთა და აოხრ
ებდენ მარადის ორნივ მხარენი ქართლისა და ესე ყი ცნობა ტიფილისის
მჯდომიან ხანამან ნადირშას ხოლო იგი განძვინდა საქართველოსა
ზა და განიგულა აყრა და მოწყვეტა ქართლ კახეთისა ხალხისა ჰსცნა რა ე
სე მეფემან თეიმურაზ წარავილინა დედოფალი თამარ ასული მეფისა
ვახტანგისა

ვედრებად ნადირ შასთან რათა არა ასწყვიტოს ქართლ კახეთისა ხალხი
და დასცხრეს მრისხანება მისი ქრისტიანეთა ზა ხ მივიდა რა დედოფალი
თამარ დალისტანში ნადირ შასთან და ევედრა აუყრელობასა ქართლ
1-19 სტრ., 8

კახეთისა და ესრეთვე აცნობა უცოდველობა ქმრისისა თვისისა თავისსა მეფის
თეიმურაზისა

და ეგრეთვე ერთ გულემა ძისა თვისისა ირაკლისა რა ლისათვის მყის თიანად
მოლ

მობიერდა მძლავრი იგი და პატივი სცა დედებრ და ყოლი თხოვილი
აღუსრულა

და გამოუტევა დიდითა ნიჭითა და მოვიდა კახეთს და მოუწერა ნადირმამ
ტიფლისის მჯდომს ხანსა უკუმდგართა ქართველთა ზა მბრძოლა:

და ოხრება მოვიდა ესე ტიფლისისა მჯდომი ხანი ყიზილბაშის ჯარით
შემოადგა აწერის ხევსა შემუსრეს აწერის ხევი და გამოიყუანეს ქსნის ერისთვის
შანსეს ცოლ შვილი და ძმებსა მისისა ხ შანშე ივლტოდა ახალციხეს გარნა.
სთხოვეს იგი ყიზილბაშთა და მოსცეს ოსმალთა შანშე დაჭერილი და შეიპ
ყრეს ძმაცა შანშესი იასე და წარგზავნეს ცოლ შვილით ხორასანს და დაიპყრა
ქსნის ხევი და მამული შანშესი გივმან ამილახვარმან და ამა ჟამადვე
მოკლეს არაგვის ერის თავი ბეჯან ძმათა თვისთა და გამოაძეს სახლის კაც
ნითა მისნი და დაიწყო გივმან ამილახვარმან და პურობაცა არაგვისა
საერისთოსა მოიცა ძალი ოსმალთაგან და განდგა ყიზილბაშთაგან. და
ყლი ამცნო ტიფილისის მჯდომიან ხანმან ნადირშას და გამოუცხადა:
ერთგულემა მეფისა თეიმურაზისა და ძისა მისა ირაკლისა და ნადირშამან.

უბოძა არაგვისა საერ[.]სოთა მეფესა თეიმურაზს და მომცნო ბრძოლა და კირთება გივი ამილახვარმან ხ~ გივს აქ უნდა ქსნის ხევისა გამაგრებულნი ციხენი და ყვანდა ბიძაშვილი **თვისი რევაზ ეზრახნენ მეფენი ამ რევაზსა** 1-19 სტრ., 9

და აღუთქეს წყალობა უკეთუ მოსცემ და ციხესა მოსცა რევაზსა ციხე. ქსნის კევისანი და დაიპყრეს ქსნიცა მეფე თეიმურაზ და ირაკლიმ და მრავალი ბრძოლა და ომები გარდაიხადეს და ვითამე ქართველთა თავადთა **მიუწოდეს ძესა მეფისა თეიმურაზისასა ირაკლის და წარვიდა** ირაკლი სამასი კახელისა კაცითა და წარიყვანა ლეკიცა და შემოიყარნენ რაოდენიმე ზემო ქართლელნი თავადნი ირაკლის ძესა მეფისა და დადგნენ ქცხინვალს ზევიდ ამ აბო წმიდას სცნა არა ესე გივმან ამილახვარმან სურამს მდგომან **შემოიყარა ოსმალისა და ლეკისა ჯარნი ვიდრე ხუთი ათასამდე** და ვეთნიმე ქართველნიცა შეეწოდნენ გივსა ამილახვარსა მოვიდნენ ღამე და დილას ბინდს დაესხნენ ძესა მეფისა ირაკლის ეკვეთა ირაკლი ძლიერად და ფიცხელი ომი მოუხდათ გარნა მოსცა ლ~თნ ძლევა ლ~თნ ირაკლის ძესა მეფისასა და გაემარჯვა **ლტოლვილ~ნი ოსმალი ლეკნი წარვიდეს გივითურთ სურამისაკენ**

ხ~ მეფის ძე ირაკლი წარბმანდა კახეთად და მეფე თეიმურაზს მიბრძანდა ზემო ქართლში და ერუდუს დადგა ამა ჟამზედ ძველი ყენი შვილი ლტოლვილი იყო

ნადირშაჰისაგან დაღისტანში ომყოფებოდა ამას და ღისტანელთ ლეკები გამოუმძღვარეს და ხონთქართაგან გაისტუმრეს წამოიყვანეს და ქზანზედ **გივი ამილახვარი ეგულეზობდათ და იქ მივიდნენ სცნა ეს მეფის ძეს ირაკლიმ კახეთს მყოფმა და ფიცხელად** გამოუდგა მოეწია ქსანზედ ყანჩაეთს და იგი ყენი შვილი დაიჭირა წაიყვანა და ერდს თავის მამას მეფე თეიმუ 1-19 სტრ., 10

რაზს მიაართვა მეფემან თეიმურაზ მაშინვე თავისი შვილი ნადირშასთან გაისტუმრა

და იგი ყენი შვილიც თან გაატანა ამჟამად ნადირშა ოსმალთ მოსულ ბრძოდა და მოესმა

რომ შირვანი უკუდგა ყენი შვილი მიიყუანეს და ღისტანიც ითანვმეს და გააჯემწიფ

ესო ამისთვის თავისი შვილი ნას რული მირზა გამოსტუმრა დიდის ჯარით და მტკურის პირზედ რომ მივიდა შირვანში გასასვლელად იმ ჟამად მეფის ძის ირაკლი

მივიდა და ყენის შვილი დაჭერილი მოართვა რომელმაც ფ~დი მადლობა უბძანა

და ესე ყ~ლი მისწერა მამასა თვისასა ნასრულამირზამ ვიდრე მისვლამდე ამისსა ნადირშა

მუსულიდამ წამოსულ იყო და ესე ამბავი გზაზედ მიუვიდა რ~ნცა დიდად დაუმალა და მოსწერა

წიგნი მადლობისა მეფის თეიმურაზს და მოუბოძა ათი ათასი ოქრო და მოუმცნო ტიფლისის

მჯდომს ხანს ყალიჯ ალიხანს მეფის თეიმურაზისათვის ისტიერობა მომიცია და ყ~ლს

საქმეს მაგას უნდა ვიკითხავდეთ თითონ ნადირმა აქედამ გაბრუნდა და ყარსისი ციხეს

შემოადგა ხ~ ნასრულა მირზამ მოსცა მრავალი ნიჭი მეფის ძის ირაკლის და გამო-

ისტუმრა და სარწმუნებელისა სიტყვათა შენ წადი რადგან ახლა შენს ქვეყანას ეჭირვებო იქ მიეშველე და ამის მაგიერს წყალობას მალე მოელოდეთ წელსა 1744 წარმოავლინა ხვანთქარმან უსუფ ფაშა სპიტა დიდითა დიდითა და წარმოატანა ხაზინა რათა წარგზავნოს იგი დალისტანსა ჯარი და ამათ მოეხმაროს ამილახვარი გივი და უსუფ ფაშა რუის დაგნენ მუნ ხ~ ესე სცნა რა ტიფლისის მჯდომმან ხანმან ალიხან ამან აცნობა მეფესა თეიმურაზს და წარმოვიდა სწრაფად კახეთის ჯარით და მოვიდა ალიხანის თანა და ხან

1-19 სტრ., 11

მაც შემოიყარნა ქართველნი მივიდნენ: და დაგდნენ გორს მოვიდნენ ოსმალნი: თედო წმინდას და გავიდნენ ეორიდამ საომრად: ყიზილბაშნი ქართველნი ეკვეთნენ:

ძლიერად გარნა იძლივნენ ოსმალთაგან ყიზილბაშ ქართველნი გამოაქციეს და მოჰყვნენ:

გორს გალავნის კარებადმდე გაბრუნდნენ ოსმალნი და დადგნენ რუსიადვე მაშინ:

მოიყვანეს დალისტანის ბელადი მალაჩი და მიაბარეს დალისტანში გასაგზავნი ხაზინა და ეს მალაჩი იყო იმ ჟამზედ დალისტანის პ~ლი რჩეული ბელადი და ყ~ლნი დალისტანელნი მორჩილ იყვნენ მისსა ესე წარუძღვანეს ორი ათასის ლე

კითა და წარატანეს ორი ათასი ოსმალი და გაისტუმრეს დალისტანში ესე მიუწერა.

ხანმან ირაკლის ძესა მეფისასა და აცნობა ყ~ი ყოფილი წარმოემართა ირაკლი სწრაფად:

და შემოიკრიბნა რაოდენიმე სპანი კახეთიდან და ორასნი ყიზილბაშნიცა მოერთუნენ.

ტფილისიდან და ორასნი ყიზილბაშნიცა შეკრებულთა ჯართაგან შეუკრა არაგვის

პირი და მოვიდნენ რა დილას ოსმალ ლეკნი და-დაიწყეს გამოსვლად არაგვისა მაშინ ეკვეთა ირაკლი ძე მეფისა და იქმნა ბრძოლა ძლიერი და შეჰკრეს. სანგორი ლეკთა და სავალით არაგვის პირითა დაიწყეს მუნითგან ძლიერად თოფთა ცე

მა და დარჩა ძე მეფისა იარაკლი არაგუს გამოდმა აღმოსავლეთით კერძო რ~ლ არაგვის მდინარე მაშინ გადიდებული იყო და უფონოდ არ გაიხელებოდა და განგ

ძელდა თოფთაცემა იმიერ და ამიერ მაშინ შეხედა ძე მეფისა ირაკლი არაგუსა და პლ ყთ~ასა თვით განვლო ფონი იგი ხ~ მხილველთა ასპათა არა რიდეს.

მას შაშინელსა წყალსა და გაჰყვნენ ყ~ნი სპანი თვისნი და იქმნა ბრძოლა

1-19 სტრ., 12

ძლიერი ვინადგან ოსმალ ლეკნი უმეტესობდენ და გამნელებულისა ომასა ამასა შ~ა პ~ლ

მიუხედავად თვით ირაკლი მეფის ძე და დადისტის პლი ბელადი მალაჩი თვითონ ამან მო-

კლა იგი და სიკდილისა მისისათვის იძლივნენ ოსმალ ლეკნი და მიჰყვნენ ესენიკა ვიდრე

ქსანს გაღმა ოყბამდენ და მრავალი მოკლეს და დაიჭირეს და მივიდნენ ესე ლეკნი და ოს

მალნი დამარცხებულნი რუსის უსუფ ფაშასთანა გარნა ფდ შეშინების გამო მასვე და

მესა აიყარა უსუფ ფაშა ვა მეოტი და მეფე თეიმურაზ და ყიზილბაშნი გამოუდგნენ

ოსმალთ გარნა ველარას ეწვივნენ და ესე ყლი ყოფილი და ქმნილი ირაკლისაგან მიუწერა

ხანმა ნადირშას და მან დაუმადლა და მხიარულ იქმნა და წარმოუვლინა ცხენი ოქ

როს აღკაზმულებითა და კმალი მძიმედ მოჭედილი და უბოძა ქართლის მეფობა მეფე თეიმურაზს და კახეთის მეფობა ირაკლის ძესა მეფესა თეიმურაზისა წელსა 1744

ამასვე წელსა 1744 ნადირშა ყარსიდ ამ გამობრუნდა ჰსცნა მეფე თეიმურაზმა და წინ მიეგება აზოცს რლ არს ყაი ყული იქიდან მობრძანდა ბორჩალოს დებედის პირზედ გოგთაფას და დადგა რამდენსამე დღეს იქ იდგა ხ აქ მობრძანდა:

დედოფალიკა თამარ და კახეთით ირაკლი რომელთაც დიდად პატივ სცა. და უმეტესის პატივით მიიღო და ამჟმსა ევედრენ მეფე თეიმურაზ მეფე ირაკლი და დედო

ფალი თამარ და სთხოვეს ერის თავი შანშე ძმის წულნი და სახლეულნი მისნი: და მოანიჭა ვა მიუწერა წიგნი ხორასანს ხანთან განთავისუფლებისა მათისა:

გამოუტევეებისა ნადირშაცა გაბრუნდა ყაზახზედ და განჯაზედ ჩაიარა მულამს. ჩაბრძანდა იქ რამდენსამ ხანს დადგა და მოვიდა სანშეცა ხოროსნიდამ სახლეულით

1-19 სტრ., 13

თვისით და მეფემან თეიმურაზ და მეფემ ირაკლიმ ოსმალთაგან წა რთმეულნი მამულნი თვისნი დაერ[ათ]ის თაობა ქსნისა მიბოძეს შანშეს.

წელსა 1745 გივმან ამილახვარმან სურამის ციხე გაამაგრა ძალითა ოსმ

ალთა მრ შევიდა და დადგა მუნ მივიდა მეფე თეიმურაზ და მეფე ირაკლი ბრ ძანებითა ნადირშაჰსთა და ერთი ყიზილბაშისა ხანიცა ჯარით რლსა.

შემოადგნენ და რამდენსამე თვეს უკან გამოიყუანეს ციხიდან დაჭერილი ნად ირ შასთან გაგზავნეს წელსა 1747 ნადირშა განრისხდა ვა სამფლობელოსა.

თვისისა ზა და საქართველოსაც არბაბი შემოაწერა ვა სხვა ქვეყნებსა და ამასვე წელსა მოკლეს ნადირშა ყიზილბაშთა და ძმის წული მი

სი ადილშა გააჯელმწიფეს და ამან მოუწოდა მეფესა თეიმურაზს და მეფე მან თეიმურაზ ქართლი მიაბარა ძესა თვისა მეფე ირაკლისა გარნა და

ევედრა საქმისა კითხვა იესე მეფის ძის აბულა ბეგისაცა ად ამან აბუდ ალა ბეგმან გარდაიბრინა რაოდენი ძე ქართველნი სომხით საბარათიანოდ

ამ და სხვანიცა უკუ უდგა ირაკლი მეფესა მოიყვანა ყიზილბაშის ხანი სააბ ისტიარ ჯარით ამას მოჰყვნენ განჯა ყარ აბაღის ხანები დალი

სტნის ხანი აზატ ხან და საქართველოს ელები შამშადილი ყაზახი
ბორჩალუ დემურჩასალი ბაიდარი და სხვა ყლნი ხურდა ოიმალები
და მოვიდნენ ტიფლისის სიახლოესა ქალაქს მხილველი -
ამისი მეფე ირაკლი გავიდა ურიდად მცირისა ჯარითა ეკვეთა ძლიერად:
1-19 სტრ., 14

**მოსცა ლთნ მეფესა ირაკლის და გაემარჯვა წავიდა ადქლაბეგ მეოტი და შევი
და ციხესა სამშვილდისასა** და გაამაგრა იგი წელსა 1748 გარდაიბირნა ქალა
ქის ციხის მცუქელნი მეციხოვნენი აბუდალა ბეგმან და უკუდგნენ ირაკლი
მეფესა და უცნობელად საქმისა დაიწყეს ციხიდან თოფთა და ზარბაზანთა
სროლა

ტიფლისის ქალაქსა შინა ხშემოადგა მეფე ირაკლი ქართლსა და კახეთის ჯარ
ებით და უმეტეს ტიფლისს მოქალაქენი ბრძოდენ ციხესა და მტკიცეთ სდგეს
ერთ გულებასა ზა მეფისა ირაკლისა და აბუდალაბეგმაც შემოაშველა ციხეში
ხუთასი ლეკი და იყო დღე ყოველ მბრძოლა ამ ჟამზედ მოვიდა და დისტნის
ბელა

დი ყოჯახ დიდის ჯარით და ავ ჭალები დაარბივა ტყვე და საქონელი წაიღო.
რა ესე სცნა მეფემან ირაკლიმ რაც ჯარები ჰყვანდა ტფილისის ციხის სამბ რძოლ
ად დაუტევა და თითონ ორასი კაცით სატიოზედ მტკვარი გასცურა და ყოჯ
ახ ბელადს გამოუდგა და მდევრულად ქიზიყს ჯარიც შემოიყარა ნაპირის სო
ფლებიდან გარდასწრე ქიზიყის ბოლოს შირაქში შეება ყოჯახს და ფიცხე
ლი ომი მოუხდათ მოსცა ლთნ მეფესა ირაკლის და გაემარჯვა მრავალი ლეკი
მოკლეს და ტყვე და საქონელი სულ დააყრევინეს გამობრუნდა მეფე ირაკლი
და იქავ შირაქის თავში დედოფლის წყაროზედ მობრძანდა და იქ დადგა და ეს
**ყოჯახ გადარჩომილს ჯარით წარვიდა და ამათ სხვა დადისტნის ჯარი შემოე
ყარათ** ახლა მომავალი ამა დამარცხებულთა ყნი თავისქ თავ გარდასავალი
უამბეს და იმ ახალმა ჯარმა უთხრა ყოჯახს ბელადს თუ იმ თქვენს
1-19 სტრ., 15

ნაშოარს საქონელსა და ტყვებში წილს დაგვიდებთ დღეს ისინი ვერ
სად გაგვასწრობენ ჩვენც გვიშველით მოვეწევით და ისევ გავაყრევინებთო რა
ესე

**ყოჯახს უთხრეს ესენი ფდ გამხიარულდა შეითქვენენ წამოვიდნენ იმ ღამეს
იარეს და მეორე დილა რომ გათენდა დედოფლის წყაროზედ მოვიდნენ და მე
ფესა ირაკლის თავს დაესხნენ გარნა ძლიერი იგი და მწნე მეფე უწინარეს
ყნა შეჯდა ცხენზედ და თვით ესროლა თოფი და ყველაზედ უწინ მოკლა ლეკი
და**

უბრძანა ჯართა მწნედ შეტევა ვა უმეტეს პლნისა და მარცხეს ლეკთა ჯარნი
**და მრავალნი ლეკნი მოსწყვიტდნეს წამობრძანდა იქიდან ტფილისის ციხე
აიღო და თავისი** მეციხოვნეები დააყენა წაბრძანდა და სამშვილდის ციხე
აიღო და მობრძანდა გამარჯვებული ტფილისად წელსა 1749 მეფე თეიმურაზ
ერანიდან მობრძანდა ერანში იბრეიმ შაჰ მოკლეს სდ ერევანი აირივა ერთმ
ანერთს რბევა და ტყვენევა ოხრება და უწყეს ამჯამად მამად ხან ვინმე ადი
რბეჟანს მხარეს გამალიანებული მრავალსა ქვეყანასა აოხრებდა რლნათვის
**მოსწერეს ერევნელებმან მეფესა თეიმურაზს. და მეფესა ირაკლის ერანში მეეპატ
რონე აღარ არის და ეს მამად ხან და ამ ქვეყანას** აოხრებსო მოგვეშველენით
ამას მოგვარჩინეთ და თქვენ გემსახურებითო ამაზედ მეფე თეიმურაზ

და მეფე ირაკლი ორნივ ჯარებით წარბმანდნენ ერევნის მიშაშველებლად ხ~ მეფე ირაკლი წინ წავიდა ხუთასის კაცითა და ეს რო მამად ხან შეიტყო თავის ის სრულის ჯარით წინ მოეგება და მეფეს ირაკლის შემოება მოსცა ღ~ თნ ძლ 1-19 სტრ., 16

ევა და გამარჯვება მეფეს ერეკლის გაიქცა მამად ხან ყარაბაღში წავიდა ხორ გვი რაბის ციხე გამაგრებული ჰქონდა მამად ხანს ცოლშვილი იმაში ჰყვანდა მივიდა მეფე

მეფე ირაკლი შემოადგა იგი ციხეცა აილიო და მამად ხანის ცოლ შვილიც გამოიყ უანა დარაიცა აქენდა სიმდიდრე ხაზინისა ყ~ ივე მეფეს ირაკლის დარჩა და წამო ილო მობრძანდა ერევანს და მოვიდნენ ერევნელები მეფე თეიმურაზთანა და თვით

ერევნის ხანიც მოვიდა მოსცეს თავი მოსამსახურედ და დაიდვეს ხარკი და დასვეს

თავისი კაცი ერევანში და გამობრუნდა მეფენი ხ~ სანამდინ აქედამ მეფენი გამობრუნდებოდენ ყარაბაღის ხანი აჯი ჩალაბი შეკრბენ განჯა ყარაბაღ ისა **და შიქი შირვანისა ჯარებით და მოვიდნენ ყაზახში აღსტაფაზედ და ამ ჟა მადვე მეფენიცა ერევნიდამ ყაზახში** გამობრძანდნენ გარნა ამ შეკრებულმან ხანებმან ომი ველარ გაუბედეს მირიდეს და სიმაგრეში დადგნენ და უწყეს მეფეს თეიმურაზს და მეფეს ირაკლის ლაპარაკი მშვიდობისა და ზავი ჰყვეს ურთი ერთისადმი

და გაბრუნდნენ ხ~ მეფენი მობრძანდნენ ტფილისის გამარჯვებულნი და მიერ **დღითგან იყო ერევანი მოხარკეობასა ქვეშე მეფეთა ვიდრე მოსვლამდენ საქა რთველოსა შინა ყაჯარი ამაჟი ხანისა გარნა ვერცა მან მოშალა ს~ დ ერევნ ისა** სამსახური საქართველოსამდე **წელსა** 1750 მოვიდა ყარაბაღის ხანი ფანა ანჯას შემოადგა მოსწერა წიგნი განჯის ხანმან და განჯელებმან და ით ხოვეს შეწევნა მეფის თეიმურაზის და მეფის ირაკლისაგან ამისთვის შემოიკრიბნეს

ჯარები მეფემან და წარემართნენ ესენი რომ ყაზახში ჩაბრძანდნენ 1-19 სტრ., 17

ფანა ხანმან რო იმათი მიმავალობა შეიტყო განჯას შემოეცალა და თვისსავე ქვეყანაში ყარაბაღში წავიდა გარნა ჯარები გაიმრავლა ეს მეფე ნი რო განჯას ჩაბრძანდნენ განჯის შავერდი ხან თავისის ჯარით მეფ ებს შემოეყარა და წარვიდნენ ყარაბაღში და ფანა ხანც დიდის ჯარით წინ **მოეგება საბრძოლველად და ერთმანერთზედ მოშორებით დადგნენ ხ~** მეფე ირაკლი ორასის კაცითა ჯარების დასახელავად წავიდა იმათაც შეი ტყვეს და მთლად ერთიანად ჯარებმა შემოუტივეს მეფემან ირაკლი ამა ამბის საცნობელად ერთი კაცი გაგზავნა მეფე თეიმურაზთანა და ესე ამბავი აცნობა

და თვით მეფე ირაკლი ამ ცოტას ჯარით საბრძოლველად და უდგა ვ~ ა მოპირდაპირვე **ესრეთ გამბედავ არა არიდებდა ომსა და შეექმნათ ომი და გა გრძელდა ბრძოლა მეფე თეიმურაზც ჯარებით მიეშველა გარნა უწინ** არესვე გაემარჯვა და სანამ მეფე თეიმურაზ მიბრძანდებოდა მოსცა ღ~ თნ ძლევა მეფეს ირაკლის და დამარცხა იგი მძლავრი ჯარი და ამ გქცეულთა ჯართა მოსწვდნენ მდევრულად მეფის თეიმურაზის ჯარნიცა და მრ ავალი მოჰკლეს და დაიჭირეს მეორე დღეს ორნივ მეფენი ყარაბაღის

მოსარბევლად გაემზადნენ წარბმანდნენ და არეზს გამოღმა მთელი ყარაბალის მამული დაარბიეს და მრავალი იშოვნეს და დაჰყვეს მუნ თვე ორი და მოინდვეს მთელი ყარაბალნელი და დასვეს ხარკი განჯა ყარაბალსა და მოსცეს ამისი პირბა, სადაც ჯარი გინდოდეს ჯარიც მოგცეთო წამობრძან 1-19 სტრ., 18

დნენ და მოვიდნენ ტფილისს გამარჯვებულნი ხ~ ამასვე წელსა შეიკრიბენ დად ისტნელი მოვიდნენ მოპარვის გვარად ვ~ა არს მარადის ჩვეულება მათი და არბიეს

ელები და მრავალი იშოვნეს ტყვე და საქონელი ჰსცნეს რა ესე მეფეთა გამოუდგნ ენ მოეწივნენ და მყის სადაცა ერთვის იორის მდინარე ალაზნის მდინარესა იმ ალ

აზნის პირზედ შეიბნენ მოსცა ძლევა ღ~თნ მეფეთა და გაემარჯვათ და მრავალი კაცი მოჰკლეს და უმრავლესნი ალაზნისაგან მოიშვთნენ ლეკნი და გარდანარჩომნი

რი~ლიცა გაღმა გავიდნენ არც იგინი განთავისუფლეს გაჰყუნენ გაღმა და შეშინებულთა

მათ გარდანარჩომთა ლეკთა მიმართეს ერთსა და მწვარს ფილატიანსა გორებსა სიმაგრის იმედულთა შევიდნენ გორებში მოსქდა ესე ფლატანი და მწვა რი. გორა და ასე დაინთქნენ ეს გარდანარჩომნიცა ლეკის ჯარნი რომ მეამბა აღარ წასვლა წამოვიდნენ მეფენი გამარჯვებულნი და მოვიდნენ ტიფლისს და მიერით

გან ველარა იკადრეს ლეკთა ჯარად გამოსვლა გარნა ქურდულად არ დასცხრე ბოდენ ავაზაკობასა წელსა 1752 ქვ~სკნს ულთ წაბრძანდნენ ორნი მეფ ენი ჭარსა და შაქი შირვანსა და საპყრობელად ჯარები შეოიყარნეს იორზედ წავიდნენ იქ მოერთუნენ განჯა ყარაბალის ხანები ჯარებით წავიდნენ ჭა რი დააგდეს და ჭარის ქვეით აგირზედ გავიდნენ მოვიდა ნუხის ხანი აჯი ჩალაბი

შემოიყარა ჭარელი და უდგნენ პირდაპირ ეზრახა აჯი ჩალაბი იმდულ მეფეთა თანა მყოფთა განჯისა და სხვათა ხანებთა და გარდაიბირნა ესე ხანები მეორესა დღესა შემოება აჯი ჩალაბი მეფეთაც დასტები დააწყეს და მიმართეს ძლიერ 1-19 სტრ., 19

ად და ორი დასტა დამარცხეს აჯი ჩა ლაბის ქართველთა და კახთა და ორი ძლიერი სანგარი და აგდებინეს მაშინ აჯი ჩალაბი მოუხდათ ყიზ ილბაშთ ხანების დასტასა და განზრახვითა ურთიერთისათა უწინარეს მისვილი სა გამო იქცნენ ესე ხანები თავიანთ პირობისა მეზრ და წავიდნენ თვისისა მხარ ესა მშვიდობიანათ რა ესენი გაქცეულნი ნახეს საქართველოს ჯარმა.

ესენიცა აირივნენ და ორგულმან ჯარმან ველარა შეიძლეს დადგომა და გა მოიქცნენ მეფენი სიმხნითა თვისითა ეცადნენ გარნა ველარა შეიმაგ რეს ჯარი და მიზეზითა ამით მრავალნი მოსწყდნენ ქართველ კახნი და უმრავლე

სნი ალაზანთა შინა მოიშთუნენ და მოვიდნენ ორნივ მეფენი ტიფლისს და მარცხებულნი ხ~ ესე იქნა თვესა თებერვალსა და ამასვე წელსა ივნისის თვეში მოვიდა ძალითა აზატ ხანისათა და დაეწყო გრევანს რბევა და ოხრება ვინადდგან აზატ ხანსა ეპყრა მიდია. რ~ლ არის ადრიბეჟანი და იწოდებოდაცა. მპყრობელად სპარსეთისად ხ~ ამის თავს მოუწერეს მეფესა ირაკლის

ერევენელთა ვინადგან გაძლევთ ხარკსა და ვართ მორჩილების ქვეშე თქვე
ნსა გაქვსთ ვალი და თანა მდებობა რა განგათავის უფლო ესე ვითარს მმ
ლავრსა კელისაგან და სთხოვეს მიშველება რლისათვის ინება მეფემან ირაკ
ლი. **მიშველება ერევნისა შემოჰყარა ჯარები ივნისის თვეში და მიეშველა ერე
ვანს გარნა ოდეს სცნა მუსა ხანმან რა იცა ადგა ერევნისა ციხესა მისლვა.**
ირაკლი მეფისა მასვე წამსა შემოეცალა მუსა ხან ციხესა და მირიდა ხ მეფე ირა
1-19 სტრ., 20

კლი მივიდა ერევანს დიდი შეჭირვებულნი უსაზრდელობითა ერევენელი აავსო
სურსათითა მიუტანა მრავალი საზრდო თვითონ გამობრუნდა ქანქარისა
ყარბულახ

ზედ კარგს დადგა მახლობელად ერევნისა რა ლიცა შორავს ერევანს
ვიდრე თორმეტ ვერსადმდე ვბაღაჯი ერთი თუმცა მუსა ხან ერევანს შემო
აცალა გარნა და უყოვნელივ მისწერა წიგნი აზატხანს და აცნობა მყოფესა მდ
იასა შა მისვლა ერევანს ირაკლი მეფისა და ლი მქმნილი მეფის ირაკლისაგან.
ხ რა სცნა ესე განძვინებულმან აზატ ხან შემოიკრიბნა ჯარები ყიზილბაშისა:
**და ავღნისავიდრე ორმოცი ათასამდე ესრეთ რა თორმეტი ათასი მხოლოდ
შუბიანი**

კაცი ჰყვანდა თოფიანს ჯარს გარდაისად და ჰქონდა თორმეტი ზარბაზანი და
ორასი

ზამბურაკი რა იცა უგრძნულად და გარნი ჩიაზედ ჩამოხდა რა ლი ესე გარნი
ჩაი

შორავს ქანქარს ოცითა ვერსისა სადამოზედ კაცი მოუვიდა მეფეს ირაკლისა
აზატ ხან

დიდის ჯარით მოვიდა და გარნაჩაიზედ ჩამოხდაო მოუწოდაო მეფემან
ირაკლიმ

**ქართველთა და კახთა და რჩევა შეექნათ ქართველთა და კახთა გამობრუნება
ამჯო**

ბინეს უფროსი ერთათა გარნა მეფემ ირაკლიმ არა ინება გამობრუნება
და ბრძანა იცოდეთ მე აზატ ხანის შეუბმელი არ დასდგებო ამადამ რომ
გავიქცეთ ხ

ვალ გზაზედ მოგვეწვიან და უნამუსოთ სიკვდილს ნამუსიანი სიკვდილი
სჯობსო ეს

ყველამ იცით რომ სიკვდილნი შვილნი ვართ და ჩენსა გვარსა და სახელსა ორის
დღის სიცოცხლისათვის ნუ მოვაყინებთო და ამაზედ რა ოდენიმე თავადნი
ქალნი ჩინებულნი გვამნი ეთამხვნენ მეფესა ირაკლისა და და ამტკიცეს პირ
1-19 სტრ., 21

და პირ ომი მძლა ერისა რა ლისათვის აღრიცხა მეფემან მჯედრობა თვისი,
რომ ელიცა იყო რიცხვით სამასი ათასი და ამ რიცხვსა შა იყო თათარი
ხუთასი და ავად მყოფი ხუთ ასი ხ ესე ავად მყოფნი და ბარგ
ის კაცნი და შთნენ ლაგირთა შა და წავიდა ორი ათასის კაცითა აზატ
ხანისა შესაბმელად ცოტა რომ წავლეს იქიდანამც გამოჩნდა აზატხანის
ჯარები **და დასტები მაშინ გარდახდა მეფე ირაკლი და დაემხო მიწასა.**
და ლთს შეევედრა აღსდგა გამობრუნდ და უთხრა მჯედრობაცა ჩემო
მმანო და შვილნო თქვენ ჩემის განძლიერებისათვის და ჩემი გულისათვის.
იხოცებით და ღთათან თქვენნი დიდი მოვალე ვარო და დღეს რაც

მე გითხარით ის დამიჯერეთო და სისხლსა თქვენსა მე ვინდოფო მაშინ ყლთა მკედრობათა ერთობით ნება სცეს და მოახსენეს მეფეო და დიდებაო ჩვენო სისხლი ჩვენი შენთვის შემოგვიწირავს და ბრძანებასა. თქვენსა მორჩილებთ და ყოველსავე ბრძანებასა თქვენსა აღვასრულებთო **რადგან ეს ოდენი ერთგულება და სიმკნე მხედრობათა თვისთა იხილა. მაშინ უბრძანა სანამდინ** მე ცხენზედ არ შევჯდე თქვენ ნურავი ცხენზედ ნუ შეჯდებითო და სანამდინ ჩემი თოფი არ გავარდეს მანამდინ თოფ ნურავინ ესვრითო მაშინ ქართველთა და კახთ ერთობით აღუთქეს ბრძანებულისა მის აღსრულება ხ~ ხუთასნი იგი თანა მყოფნი თათარი ირაკლი მეფისანი შესხდნენ ცხენსა და განემორნენ ქართველთა 1-19 სტრ., 22

ჯარსა და გავიდნენ ცალ მჯარეს და გაკეთდენ ერთ დასტად გარსა და ადგრა ერთი ერევნელი თათარი აირუმლუს სულთან მეფისა ირაკლისა თანა სახელით ალავერდი და მხილველმან მეფემან თავისისა ჯარისა სიმცრისა მან ფ~დ მხურვალედ თაყვანისცა ჯვარსა ქე~სსა ცრემლით და ყ~ნი სპანი თვისნი ათაყვანა ჯვარსა და მაშინ მოვიდა თათარიცა იგი ალავერდი სულტანი და ჰრქვა ჯვარსსა ქრისტესსა მეტყუელმან ესრეთ უკეთუ შეეძლება რამ არის დღეს გამოჩნდებაო და დადგრა მეფეს ირაკლის თანა მაშინ წარუძღვა მეფე ირაკლი ათას ხუთასსა კაცსა და ქვეითებულსა წნარად და სადაც უფრო დიდი დასტა იყო აზატ ხანისა იმას მიმართა მოვიდა განრისხებული აზატხან და თავისი ჯარები გარს შემოახვია და ოთხსავე კუთხეს კსოდენ ახლოს მოიწივნენ რომ შუბი აღარ გაიმართებოდა და ლამობდენ იგინი ერთობით ცოცხლივ შეპყრობასა **ქართველთასა მაშინ მოახსენა ერთმან ხანმან ვინმე აზატ ხანს და სტური მიბოძეთ რ~ა წარვიდე და მეფე ირაკლი ცოცხლივ შეპყრობილი მოგართვაო** მე მანცა ნება სცა და დია სისწრაფით ცხენ მალობით. მოვიდა რლ~სა საბრძოლველად აქ უნდა შუბი ჯელთა და ჯმა ჰყო ამაყ მან ჰანიერ ირაკლი ხან რ~ლ არის ქართულად სად არის ირაკლი მეფეო მაშინ გაუხდა მეფე ირაკლი მკვირცხლად და შესძახა მევარ ირაკლი მეფეო **და შესძახებასავე თანა მისცა თოფსა ცეცხლი და გავარდა თოფი მეფისა და** 1-19 სტრ., 23

ჯარებით და ესრეთ არეულთა ჯართა შემოება იქმნა უბედურება და მარცხდნენ მეფენი და მრავალი მოისვრნენ ქართველ კახნი ბრძოლასა შინა. და უმრავლესნი შამშადინელთა გასწყვიტნენ გზაზედ ხ~ მეფენი მოვიდნენ ტიფილისს ლტოლვილნი თვესა მარტსა და ამასვე წელსა მაისის თვეში შემოიყარა **ჯარები აჯი ჩალაბის შვილმან ალაქშიმ გამოვიდა განჯას შაქი შირვანის ჯარით და აქ შემოეყარნონ** ყარაბაღის ხანი ჯარით და განჯის ხანი ჯარით მოვიდნენ და ყაზახ ბორჩალუ აყარეს და ფთონ ბაიდარში დადგნენ უშიშრათ რადგან ქართველ კახნი ახალი დამარცხებულნი იყვნენ და დასუსტებულნი მეფე ირაკლი წაბრძანდა არაგვს ხევსა იქიდან ჩერქეზნი და ოვნისი ჯარიდამ გამიყვანა ეს მთის კაცნიც წამოყვანა და სანამდინ მეფე ირაკლი იქიდან გამობრუნდებოდა მანამდინ და ლისტნის ბელადი **ზუბეიდალამ და ლისტნის ბელადი და ლისტნის ჯარები შემოიყარა** მოვიდა

ზემო ქართლში და საქართველოს რბევა და უწყო და ვანის გალავანს შემოადგა:
და აიღო შიგ მყოფნი მრავალნი სულნი და ატყვენა იქიდამ წავიდა თიღვას
შემოადგნა და ამ ჟამზედ და მეფე ირაკლი ხვეიდამ გამობრძანდა ჩერქეზის
ჯარით და ეს ამბავი დუშეთს შეიტყო ამ ჩერქეზის ჯარს წაუძღვანა ჯი
მშერ ერისთავი და გივი ამილახვარი და იმ ლეკის ჯარზედ გაისტუმრა თიღვის
**მისა შველებლად და თვით მეფე ირაკლი კახეთს წაბრძანდა ჯარების გამოსა
ყვანად ლეკთა თიღვა ვედარ** აიღეს გამობრუნდნენ პატარა ლიახუს გამოდ
1-19 სტრ., 24

[მა] კიარაბადის სოფელთან რომ მოაწიეს იმ დროს ეს ჯიმშერ ერისთავი გივი
ამილახვარი შემოეყარნენ ჩერქეზის ჯარით შევეუტივეს და ლეკის ჯარი და მარ
ცხეს მრავალი ლეკი მოჰკლეს წამოვიდნენ და ქალაქს მეფეს თეიმურაზთან
ჩამოვი

დნენ და მეფე ირაკლიც კახეთის ჯარით ჩამოვიდა და ორნიც მეფენი ქართლ
კახეთისა და ჩერქეზის ჯარით ტიფლისიდამ გავიდნენ და ესენი რომ
სონდალუხს

**ჩავიდნენ ბაიდარიდამ აჯი ჩალაბი შვილი ალაქში და სხვა ხანებიც ვინც იყვნენ
აიყარ**

**ნენ და უკან გაბრუნდნენ და ყაზახში მივიდნენ ეს მეფენი გატეხილ ხიდზედ
მივიდნენ**

იგი ხანები გემიყაიაზედ იდგნენ და იქიდამ აიყარნენ და გაქცევულით დიად
საჩქაროდ წავიდნენ და შამშადინში თოუზზე მივიდნენ და იქ ორ დასტად
გაიყუნ

ენ და დაემალნენ ქართველთ და კახთა გარნა იმათი ესრეთ საჩქაროდ წასვლა
რომ იხილეს ამათაც დასტები მოშალეს და ჩაფაულებრ ცხენ ჭენით გამოუდ

გნენ **მეფე ირაკლი ამ წინა ჩაფაულთა იმყოფებოდა და მეფე თეიმურაზ წყნარათ
და სტა და წყობილი წავიდა როდესაც თუეზზე ქართველთ ჯარნი თავ
წურილად მისული**

ნახეს ის დასტა და წყობილნი მზირად უდგნენ და რა ამათი ესრეთ თავ
წვრილად

მისვლა იხილეს ფიახლად შემოუტივეს და მრავალი კაცი მოჰკლეს ამაზედ
მოასწრო მეფემან ირაკლი და დიდი გრძელი ომი შექნათ მოსცა ღმერთმან ძლევა
მეფეს ირაკლის და გამარჯვება და მრავალი კაცი მოჰკლეს და მრავალი
ცოცხალი

და იჭირეს ოცდაათ ვერსი მეტი სდივეს **ვიდრე სამი სჰათის სავალამდა მიჰყვნენ
გაბრუნდნენ გამარჯვებულნი და მოვიდნენ ტიფლისს 1753 ქკ~ს ჟმა ასტყდნენ
და**

1-19 სტრ., 25

დადისტნელი რბევად ქართლისა ორასობით და სამასობით და
ვიდოდენ მრავლდ მრავალთა ადგილთა და დიდათ შეამჭირეს ქართ
ლი და მეფე ირაკლი მრავალს ადგილს და ხუდა და დამარცხდა ლეკი გარნა
არ დასცხრენ ლეკი რბევად ქართლ კახეთისა სიმრავლისა გამო მათისა
განგრძელ და

მათგან რბევა ქართლ კახეთისა **წელსა 1753 2 ქკ~ს ჟმბ. ავარის ხანმან ხუნ
მახის ბატონმან ომარხან შემოიყარა დადისტნის ვაჭრები და გამოვიდა უგრძნეუ
ლად შიგნით კახეთში შემოიარა იქიდამ და მოვიდა არაგუზედ დუშეთს ძე**

მოადგა რლ არის ციხე კობია და აილო იგი და იქიდან წამოვიდა მკადის ჯარს შემოადგა ამ საქმის მცნობელი მეფე ირაკლი კახეთის ჯარით მოეშველა არაგვზედ დუშეთს მოვიდა მეფე თეიმურაზც ქართლი დამ მობრუნდა ჯარით ორნი ესე მეფენი დუშეთს შეიყარნენ და მეორეს დღეს მივიდნენ ამ მჭადის ჯვარს მდგომს ომარხანს ჭილურტის მხრიდამ შემოებნენ მოსცა ლთმან ძლევა და გაემარჯვათ მეფეთა და მარცხეს ხუნძახის ბატონი და მრავალი ლეკი მოჰკლეს და წარვიდა ხუნძახის ბატონი

ფდ მარტო დაღისტანში და მოვიდნენ მეფენი ტიფილისს გამარჯვებულნი გარნა არა დასცხრნენ ლეკნი ქურდათ რბევა ქართლისა და კახეთისა კდცა შევირბენ და ღისტნელი მივიდნენ და ქართლში დარბის ციხეს შემოადგნენ მოეშველნენ მეფენი და და მარცხეს ლეკის ჯარი მრავალი მოსწყვიტეს და ციხე იგი გარნირნეს ალა ბეგი საგან 1-19 სტრ., 26

წელსა 1755 ქვს ზბგ. კდ შემოკრიბა ავარის ხანმან ხუნძახის ბატონმა ომარხან დაღისტნის ჯარები ჩამოვიდა და მოადგა ყვარელის სოფელსა ამას მოერთუნენ ჭარელნი და შაქიშირვანელნი ვა არს ჩვეულება მათი დინ [ჰ] თასლიბსა ქრისტიანეთა ზა მოვიდნენ და მოადგნენ ციხესა ყვარელისასა ვიდრე ოცი ათასა

მდე და ოცდა რვა დღე ადგნენ და შეამჭირვეს ყვარელის ციხე გარნა გამოერჩინენ ქართველ კახნი მხნენი ვე ორასამდე შესწირეს სისხლი მსხვერპლად ქრისტიანობასა და ერთ გულეობისათვის მეფეთასა ბრძანებითა მეფეთაცა შეეშველნენ ციხესა ყვარელისასა და შეუტანეს ტყვია წამალიცა მეფეთეი

მურაზ დადგა თელავს და მეფე ირაკლი ქისიყს წაბრძანდა და იქ შეკრიბნა მხედრ

ობანი და გაუსია ჭარში მოსწყვეს ჭარი და მოარბიეს ყოვლი თურთ ხამისნი მსმენლნი ჭარელნი დამცნობელნი აირივნენ და გაეცალნენ ყვარელიდამ და ამათ მოჰყვნენ შაქიშირვანელნი და მეფნიცა წარვიდნენ ყვარელის მჭრისაკენ ჰსცნა ესე ავრის ხანმან აიყარნენ და წავიდა ვა მეოტი **წელსა 1759 ქვს ზმდ. დაიწყეს ეგრეთვე რბევა და ოხრება ქართლისა დაღისტნელეზმა ქურდლად ჯარებმა ვე ასამდე ორასამდე განმრავლებით მრავალთა ადგილთა ცალ ცალკე სიარული შექნეს და ამთ შეამჭირვეს ქართლი გარნა არცა მეფე ირაკლი დასცხრა დევნითა მათითა რლიცა მრავალ ჯერ სდევნა. და დამარცხა იგინი და ესეთითა შრომითა აქ უნდა ცხოვრება და სიმძნითა თვისითა მეფობა რლისა რიცხვი არ იქნების თუ რა ოდენ ჯერ გაუმარჯვინია 1-19 სტრ., 27**

ამა წვირილად მოსიარულესა ლეკებზედ მეფეს ირაკლის გარნა არ დასცხვრნენ დაღისტნელნი ავაზაკობისაგან ამასვე წელსა 1756 ქვს ზმდ. საქართველოს თათრის ელები ჩვეულებისაებრ მთაზედ წავიდნენ და იქიდან გაიქცნენ + და ერევნის მამულში ჩავიდნენ მცნობელი ამისი მეფე ირაკლი ზემო ქართლში წაბრძანდა იქ იმუდალ ჯარები შემოიყარა აგვისტოს თვეში თრიავლეთი გარდავლო ჩავიდა ერევნის მამულში სეკდემბრის თვეში არვიზის პირზედ ყარუ ეწოდება იქ მოეწია საქართველოს ელები სულ ერთობით გამოაბრუნა მოიყუანა და

ოკტომბრის თვეში თავ თავის ადგილ დააყენა: წელსა 1757 ქვს ჴმე მეფე თეიმურაზ მეფე ირაკლი ზემო ქათილში ბრძანდებოდნენ და წვრილის ლეკის ჯარებს სდევნიდნენ ორგან სამგან და ამარცხეს მივიდნენ და ცხინვალს დადგნენ სუბათ თავის ამალით და სხვა დაბარებული ჯარები არა ჰყვანდათ ამ ჟამზედ და ღისტნის ბელადი ჩინჩოლ მუსა **პატარა ისა და იტინა მოვიდნენ ქცხინვალს დაღისტნის ჯარით ოთხი ათასი კაციტ და პირდაპირ** სროლა დაუწყეს და ვინათგან არა ჰყვანდათ ჯარები მეფეთა ამისთვის ვერა იკადრეს რაზმოთ ომი მინდორთა ზა და ამას გამო სიმაგრითა ბრძოლა უყვეს ძლიერად გარნა. მასვე ღამეს აიყარა დაღისტნის ჯარი და წავიდნენ ალს და აიღეს ალის ციხე და დაატყუეს მრავალნი სულნი წელსა ჩღნჳ ქვს ჴმე 1-19 სტრ., 28

ამ წელსა ოკტომბრის თვეში დიდი ჯარი და უხდა ლეკის ღვართი ს კარში კოსტანტინე მუხრან ბატონი მოჰკლეს სხვა გზის ქარვანიც ჩაახდინენ და წავიდნენ დაუხდა მეფე ირაკლი ნაფარეულში ამ ლეკის ჯარსა და ასე გასწყვიტა + რომ მცინერიღა გადარჩნენ წელსა 1759 ქვს ჴმე გამოვიდეს კდ დაღისტნის ბელადი კოხტა და ჩონჩოლ მუსა და ღისტნის ჯარები და ჰყვათ ვიდრე რვა ათასამდე **კაცი ესენი გაიყვენ ჩონჩოლ მუსა მივიდა აჩაბეთს აჩაბეთი აიღო და მრავალი სული დატყეჳენა შევლო ლიახუზედ სამაჩაბლოს**

ოსები და არზივა წავიდა და იმერეთს ოსები ვუდაროც მოარზია გამობრუნდა მოვიდა და ავნეს სოფელს შემოადგა კოხტა ბელადი მივიდა და ატოცის ციხეს შემოადგა მივიდნენ მეფენი თეიმურაზ და ირაკლი ქართ.

კახეთს ჯარით ყორნისს და მეფე იმერეთისაც სოლომან შემწე ექმნა მეფეთა და მოვიდა კარგის ჯარით და სამთა ამათ მეფეთა შეექნათ რჩევა თუ რლსა მიეშველნენ ავნებს ანუ ატოცსა და უმჯობესა განიგულეს მიშველება ატოცისა **მივიდნენ სწრაფათ და დილას ადრე თავის.**

დაესხნენ ლეკის ჯარს ატოცს და აოტეს კოხტა ბელადი და ლეკის ჯარნი მრავალნი მოსწყვიტნეს და სამთა ამათ მეფეთა სპათა სიმჳნე და სიმარჯვე. ყთა კაცთაგან მოსწიონ იყო სდევნეს და ტოლვილი იგი ლეკნი მივიდნენ ავნეს ჩონჩოლ მუსასთან და აცნობეს ესე ყნი მქმნილი მარცხი ამ საქმეზედ იგიცა აიყარა შემოეცალა ავნევს მოვიდა და დივანს სიმაგრეში 1-19 სტრ., 29

დადაგა ჯარით მასვე დღესა მოვიდნენ სამნივე მეფენი ავნევს მოსაშველებლად გარნა აღარა დადგნენ ლეკნი ავნევს სცნეს მეფეთა დვანს დგომა ლეკის ჯარისა მივიდნენ მეფენიცა და პირ და პირ დაუდგნენ გარნა ვეღარა იკადრეს გამოსვლა ლეკთა **საომრად ტასტით ად მცირედითა კაცთაგან მოხვდა თოფთა ცემანი სიღამემან** უსწრათ და აღარა მოხუდა ომი და დადგნენ მეფენი მას ღამესა ახლოდ ლეკის ჯარისა ხვალისთვის ომისა იმედულნი გარნა მას ღამესავე აიყარა ჩონჩოლ მუსა და გაიპარა ჯარით მეორეს დილას სცნეს მეფეთა გაპარვა ლეკისა ჯარისა გამოუდგნენ მაგრა ვეღარ ეწინენ წელსა 1760 ქვს ჴმე ამ წელსა წავიდა მეფე თეიმურაზ როსისა შინა იმპერატრიცა ელისაბედთან **სავედრებლად ამასვე წელსა 1760 ჴმე** ანდი ქარიმ ხან განძლიერდა ყაჯარი მამად ხან დამარცხა და ომში მოჰკლა ავღანი აზატ ხან გამოაქცივა თავის ქვეყანაში ვეღარ წავიდა და ადრიბეჳანისაკენ

წამოვიდა ჯარით და ბევრი ავი საქმე ქმნა ავაზაკებრ და მოუწერა ქარიმ ხანმან მეფე ირაკლის ძმობით და სიყვარულით წიგნი აზატ ხან ადირ ბეჟანის მჭრისაკენ წამოვიდა ქვეყნებს არბევს და აოხრებს და უკეთუ მანდეთ გამოჩნდეს სადმე და იჭირე **გამომიგზავნე და ერანზედ დიდი ვალ დებულება იქმნება ამ ჟამზედ აზატ ხანმაც იმ ადგილებში ველარ მოიცადა და დაღ ისტნისკენ წამოვიდა სცნა ესე მეფემ ირაკლიმ და გარდასწრო ყაზახში და თავის ჯარებით სულ ერთიანად დაიჭირა აზატ ხან ქარიმხანს 1-19 სტრ., 30**

გაუგზავნა და ჯარნი მისნი ყწნი განათავისუფლა და თავის ქვეყნებში გაისტუმრა ეს საქმე ქარიმ ხანმა დიდათ დაუმაღლნა და მრავალი ფემქა შები გამოუგზავნა და დაუმტკიცა ერევანი და მოუწერა ხანსა ერევნისასა რაღცა ხარაკი საჯელმწიფო გედვას ყწსავე მეფესა ირაკლის უნდა მისცე მდგო და ემორჩილებოდე ვწ არს წესი მორჩილებისა და მოსწერა სხვათა ყწთა ხანთა ადირბეჟანისათა მორჩილება მეფისა ირაკლისა **ამასვე წელსა 1760**

ქკწს ჟმ მ ზ ლეკებმა ჯავახეთი დაარბიეს და მრავალი ქწე დაატყვევეს დაუხდა მეფე ირაკლი რამე ყარაიზედ ეს ლეკის ჯარი და მარცხა მრავალი ლეკი მოჰკლეს და ტყვე და საქონელი სულ გააყრევინა და მისცა ნება და სულ თავის ქვეყანაში გაისტუმრა ესე გამარჯვება იყო ივნისის დ წელსა 176 ქკწს ჟმ თ აწ მოვიდა დაღისტანს ჯარი საქართველოს ასაოხრებლად სცნა მეფემ ირაკლიმ ჯარსა შეყრა ველარ მოასწრო. და თავისის ამალით წავიდა სულყულიანში და იქ დაემალა რწლი არს. **ნათლის მცემელის უდბნოს მჭრისაკენ და თვით მეფე ირაკლი:**

ყარაულად წავიდა და ნახა რომ ჯარი ლეკისა ორისა და სამისა ზომით ამის ჯარზე უმეტესობდენ იგი ლეკნი გარნა მობრძანდა და ასეთ ადგილს დაახვედრა და ესრეთ შეაძგერა ეს თავისი ამალა რომ მისვლ ასავე თანა გაიმარჯვეს და აოტეს ლეკნი და მრავალნი კაცი მოჰ **კლეს წელსა 1762 ქკწს ჟნ შიგნით კახეთს ახმეტას სოფელსა ლეკის 1-18 სტრ., 31**

ჯარი მივიდა ამას მყისს თანად მიუხდა მეფე ირაკლი შეე ბა და დამარცხა მრავალი ლეკი მოჰკლეს და წავიდნენ დაშთომი ლნი სირცხვილეულნი წელსა 1763 ქკწს ჟნა ამ წელს მივიდა სამაჩლობელნი კეხვის ლეკი მოჰკლეს **წელსა 1769 ქკწს ჟნბ ამ წელსა მრავალ წყაროზედ დახუდა მეფე ირაკლი ლეკის ჯარსა:**

და გაიმარჯვა და მრავალი ლეკი მოჰკლეს 9 წელსა 1765 ქკწს ჟნგ. ამ წელსა ლეკის ჯარმა გორი დაარბიეს და ტყვები წაიყვანეს დახუ და მეფე ირაკლი სანგორისა მინდორში რამე ეს ლეკის ჯარიც გასწყ ვიტეს და ტყუებიც და აყრევინეს წელსა 1757 ქკწს ჟნე ერევნის ქუ რთები და აღარა მოსცეს ხარკი წარვიდა მეფე ირაკლი.

ივნისის თვეში იმათაც შეიტყვეს მეფის მიმავლობა გაიქცნენ და არეზისა მდინარესა გავიდნენ არარატის მთას იქით რო მივიდნენ **მოეწია მეფე ირაკლი დაარბია ქურთები და მრავალი იმოვნეს ესრეთ უმეტეს მოსაცემელისა ხარკისა ათ ზომადმდე ტიფლისის:** ამასვე წელსა დაღისტნის ჯარი გარდავიდა იმერეთს რაჭის სოფლები მოარ ბია სამასამდინ ქკწანე ტყვე იმოვნეს და წამოვიდნენ ჰსცნა ეს მეფემ ირაკლი შემოიყარა ჯარები მივიდა და იორის წყალზედ

დადგა ყარაულნი ცნობისა მათისა მიმავლობისა მივიდნენ ლეკნი 1-19 სტრ., 32

საქონლითა და ტყვევით შეება მეფე ირაკლი და დამარცხა ტყვე და საქონელი სულ დააყრევინა და ის ლეკნი ასე გაწყვიტა რომ იმათი მემამბე ერთი აღარ მისულა...

წელსა 1769 ქვს ჟნზ გადგნენ ერევნის ქუთები და აღარა მოს ცეს ხარკი წარვიდა ეგრეთვე ჯარით მეფე ირაკლი მოეწია არეზს. გაღმა დაარბია და მრავალნი იშოვეს ჯარებმა და მივიდნენ ტიფილისს და ქურთნიცა მოვიდნენ ერევნის მამულში თვისსავე ადგილსა ზა დადგნენ და აძლევდენ ხარკსა და მიერითგან ვერღარა იაკდრეს განდგომად და იყვნენ მოხარკეობასა ქვეშე მეფისა ირაკლისასა წელსა 1770 ქვს ჟნზ განიზრახა მეფემ ირაკლი ახალ ციხეზედ წასვლა ვინადგან რუსნი და ოსმალნი აშლილნი იყვნენ რუსეთს **მკედრობა ბრძოდა ოსმალთა საბერძნეთის მკრისაკენ და საქართველო შიაც წარმოავლინა** იმპერატრიცა ეკატერინამ რუსეთს უძლეველი მკედრობა მკედრათ მთავრობასა ქვეშე ღერქნალ მაიორის ღრაფათ ტოტლებინისასა და ამის წინა წელიწადებში იყო მოსული და მდგომარეობდა ჯარით ქცხინვალს და ეზრახა მეფე ირაკლი ამ ღერნალ **ტოტლებენს შეითქუნენ და წარვიდნენ ახალ ციხეზედ** მივიდნენ და კდ შემოადგნენ აწყვერსა დღე ადგნენ ამაზედ შეიყარნენ ოსმალნი და დაღისტნის ბელადი კოსტა მაშინ დიდათ **ქოხალნი** [განუწესა] 1-19 სტრ., 33

იყო და ესეცა დიდის ჯარით ამ ოსმალთა ჯარში იმყოფებოდა შემწედ ოსმალთათის მივიდნენ და მოეშველნენ აწყვიერასა და იყო მარადის ძრიელი ომი და დაუცხრომელად ფიცხელი ცემა თოფთა ხ შთააგდეს შური ბოროტთა კაცთა და უზიდევდნენ ღრაფს ტოტლებენს ავსა სიტყვასა და ამის ძალით შემოსწყრა ღრაფი ტოტლებენი მეფისა ირაკლის აიყარა თვისის ჯარით და წამოვიდა მივიდა მეფე ირაკლი მრავალს ეხვეწა გარნა არა უსმინა და ნებისაებრ თვისისა გამობრუნდა ხ და დაგრა მეფე ირაკლი მუნ და სთქვა ესრეთ უმჯობეს არს აქა სიკუდილი **ჩემიო ვიდრემდის ამათგან რუსებს ევინოს რამეო და მხილველნი ოსმალ ლეკნი გამობრუნებისათვის რუსებისა მკედრობისა არა მცირედ განძლიერებო** დნენ გამოვიდოდნენ გამაყებულნი და შემოვბნენ და იქმნა. ბრძოლა ძლიერი და ფიცხელი ვიდრე სამ სიჰათადმდე და ლეკნი და ოსმალნი. უკუდგნენ სიმარეთა შა და რუსნიცა ჩამოვიდნენ ხეობაში სამშვიდობოს ადგილს და ამისა შდ მეფე ირაკლი აიყარა ამასვე დღესა და წამოვიდა ჯავა ხეთის მხრისაკენ მინდორზედ გამოვლო აწყვერიდამ თორმეტი ვერსი და მუნ დადგა მას ღამესა და გამოჰყვნენ ოსმალ ლეკნიცა ამას ღამესავე **აარჩივეს ოსმალთ ცხენოსანი კაცნი მოსწერეს წინ და ასპანძის ხრამის** პირი შეუკრეს მოვიდა მეფე ირაკლი ასპანძას და ასპანძის ხიდის ისრები ააყრევინა და მტკუარში გარდაყარეს ამ დროს ზოგი ერთნი ქართველების 1-19 სტრ., 34

ჯარის კაცნი აყრილს სოფლებში საქონლის საშოვნელად წავიდნენ შემოუტივეს. დამალულმა ოსმალის ჯარმა თავ წულილად დაფანტულის, თარემის კაცსა დამარცხეს ეს ჩაფაულნის კაცნი და მოჰყუნენ ჯოცით

ვ~ე მეფემდინ და ამის მხილველნი მეფის ჯარნიცა შეიძვრნენ რ~ლნიც მეფესთან იყუნენ და იწყეს სივლტოლად და მეფე ირაკლიც მოჰყვა მცირედ და დაბრუნებასა გარნა ვერ ვის ასმინა მცირედთაგან კიდე დაუბრუნდა თვით მცირედითა კაცითა ეკვეთა ძლიერად ძალითა ღ~თისათა და აოტნა ოსმალნი მაშინ მხილველნი სპანიცა მეფისანი მოიქცნენ და დაუწყეს დევა ლტოლვილთა ოსმალთა და მრავალი კაცი მოჰკილეს გამობრუნდნენ გამარჯვებულნი და ვიდრე ერთი სჰაფ გამოვიდოდა უკანიდამ გამოდგომილნი ოსმალ ლეკნი მოეწივნენ რიცხვით ვ~ე ათი ათასამდე და სპანი მეფი სა გზისანი **სავწროისა მიზეზით აშლით და თავ წყილ~ილ ად მოვიდო დეს დასტა დაუწყობელნი** ოდეს იხილა მეფემ ირაკლი.

ეს ჯარები მიწევნილი მაშინვე თვით მეფე ირაკლი გამობრუნდა რაოდენთამე ჩინებულთა და შინა ყმითა თვისითა და შვიდითა ხევსურითა და ეკვეთა ფიცხლად და განსწირა თავისი თავი ვიდრე სიკუდიდმდე

და აიყუანენ ყ~ნი თანა მყოფნი ქართველ კახნი მჰნედ და უმეტეს შვიდნი იგი ხევსურნი თუმცა თავადნი მრავალნი.

სახელოვნად გაისარჯნენ გარნა გავრცელებისათვის დავიდუმე და უკანან 1-19 სტრ., 35

ანიცა ჯარნი მეფისანი რ~ლნიცა იყვნენ გზის სივი წროვისაგან წარგრძელებულ რა სცნეს მეფისა ესე ვითარებანი იგინიცა შედგნენ **და ვეჩჩჩ შენიცა მამაცნი კაცნი მობრუნდნენ მეფესთან და იქ მნა ბრძოლა ძლიერი** და თვით მეფე მან ირაკლი მოჰკლა დაღისტნის ბელადი კოხტა და ივლტოდენ ოსმალ ლეკინი და მიჰყუნენ ქართველ კახნი და მრავალი ოსმალნი ლეკი და ხოცეს და გაქცეულთა ოსმალთა და ლეკთა ასპანძის ხიდს მიიმართნეს და საქართველნიცა სდევნიდენ ფიცხლად და ხიდსა ფიცრები უწინარეს აყრილი იყო და რომელმაც ერთ ისარზედ სიკის კასითა. თვისითა გასვლა ვერ შეიძლო მისგან კიდე ყ~ნი და ხოცეს და მირავალი წყალში შესცვივდნენ და იმათი მოიშტენენ ვინადგან მტკუარი **მაშინ გადიდებულ იყო ამისთვის ვერ უძლეს მშვიდობით განრი ნება მტკუარისაგან მრავალი** იმოვნეს ქართველ კახთა და მოვიდნენ ტიფილისის გამარჯვებული წელსა 1771 ქკ~ს ჟნთ ირაკილისთან იყო ლოვ ივან ლავრენტიჩი მინისტრად წარმოვლენილი ამან უთხრა მეფეს ირაკლის ვინათგან თქვენსა და ღრაფ ტოტლებენსა შ~ა შფოთი რადმე არს შთა მოვარდნილი თუ რა ოსმალთ არ ეშველები და ერთს რასმე სამსახურს არ დაანახვებ იმჰე რატრიცა ეკატირინე კელმწიფეს უთოოდ ღრაფე შეგასმენს და ეს ასე 1-19 სტრ., 36

არ ვარგაო ამისის რჩევით განიგულა მეფემან ირაკლი აშალა ოსმალნი და მოიბარა ერთი ბეგი ხერთვისისა შემოიყარა ჯარები მივიდა საწინა აღმდეგოდ ხუანთრისა და რლ~იც არს კ~ლი ციხე სათაბეგოსი ხერთვისინი დიდათ გამაგრებულნი იგი აილო მრავალი ხაზინა და მვირ ფასნი ნივთნი გამოიტანა და თივისნი მეციხოანნი შ~ა ყენნა გარნა ლოვმან ივან ლავრენტიჩმან არა ინება ციხესა შენახვა სიტყვითა ამით რ~ლ ესე საქმე რუს კელმწიფეს ერთგულებად კმარსო

და ციხეში მცველთ ვნი ნულარ დააყენებთო ამისთვის რომ არამც.
ხონთქრის ძალითა მოვიდეს და ეს ციხე რომ ძალად ავგვართან.
სირცხვილი იქმნებაო გამოიყუანა მეფემ ირაკლი მცველი ხერთოვი
სის ციხეს შეეყენებულნი და მრავალნი ტყვე და საქონელი გამოიტ
ანეს დ ძვირ ფასი ნივთები იმოვნეს რომელშიაც ესახლნენ..
მდიდარნი ხალხნი და არს იგი ხერთვისი ქალაქი და ამის გამო
აქ უნდათ მრავალი სიმდიდრე მეფემ ირაკლი ჯარით ქალაქში
გარდმოვიდა გარნა სამაგიეროთ ხერთვისისა გამოუსია ახალ ციხეს
ფაშამ ომსალისა და ლეკის ჯარი ქართლის მოსარბეველად ამ დროს
მეფე ირაკლი **ქცხინვალს იდგა და ეს ჯარი რომ ხვითის სოფელსა მოუხ**
და ამ ზემოს მინდორზედ ჩავაუღლი გამოუშვეს მოასწრო ჩქარად
მეფემ ირაკლიმ სოლთვისის მინდორში და მარცხეს ოსმალ ლეკნი
1-19 სტრ., 37

მრავალი დახოცეს და ტოლვილნი ოსმალ ლეკნი ავიდნენ ახალ ც
იხეს ხ ამ საქმეზედ გაიერთა ახალ ციხის ფაშამ ლეკნი მოიყუანა
დალისტნის ჯარები და აოხრებდნენ ქართლსა შა მათგან და უჩურომელი
რბევა თუმცა მეფემან ირაკლი არა მისცა თავისა თავსა განსვენება
და მრავალ გზის დამარცხნა ლეკნი გარნა იგინი არა დასცხრენ და
ესე ყნი აცნობა ლოვან ივან ლავრენტიჩმან იმპერატრიცა ეკა
ტირინა კელმწიფეს წელსა 1772 ქკს ჟ დ., კდ უთხრა ლოვან
ივან ლავრენტი ჩემან მეფემან ირაკლის ერთ ხელ კიდევი
დაჰკარ ხუნთქრის მამულსაო რომ შენს ერთგულობაზედ.
გული და აჯეროსო ეზრახა ამ საქმეზედ იმ ერთის მეფის სოლომონს
შეკირბენ ორნივ მეფენი სუამის ბოლოს გარდავლეს მთა საციცია
ნოსა მივიდნენ და ჯავახეთის ახალ ქალაქს შემოადგნენ და ძლი
ერად შეამჭირვას ვე აღებადმდე გარნა ამ ჟამსა მეფე იმ
ერთის სოლომონ ავად გახდა საოფილით რლ სიკივიდიდმდე მოახლოვდა
ამისთვის ინებეს წამოყუანა მეფის სოლომანისა გაუკეთეს:
მობა აიყარნენ იმერნი და წამოიყუანეს მეფემან სოლომონ.
და მეფე ირაკლიც შემოეცალა ციხესა ახალ ქალაქისასა და მოარ
ბიეს მამული ახალ ციხისანი არტაანი და ჯავახეთი მრავალი
ტყვე და საქონელი იმოვნეს და წარმოვიდნენ ხ ესეცა მისწერა
1-19 სტრ., 38

ლევან ივან ლავრენტივიჩმან იმპერატრიცა ეკატერინემ კელმწიფის.
და აცნობა ერთ გულება მეფისა ირაკლისა და მეფის სოლომანისა და.
შდ ამისა იმპერატრიცა ეკატერინამაც წარმოავლინა ღერანალ მაიორი
ღრაფი ტოტლებინი ამისა შდ მიესმა ესე ყნი ყოფილი მეფის ირაკლისაგან
ხვანთქარს და განძვინდა მეფეს ირაკლისა ზა და მოსცა აზრუმს აქ
ეთი სულეიმან ფაშას და წარმოუგზავნა ხაზინა რათა განიმრავლოს.
ჯარები დაემტეროს მეფეს ირაკლის და ქართლსა ხ მან წარგზავნა
საგანძური ძალი. დალისტანს და გამოიყუანა დალისტნის ჯ
არები და მიიყუანა ახალ ციხეს და იწყო ავაზაკებრ რბევა ქართ
ლისა და იმპერატრიცამ ეკატერინამ მიაქცია მხედრობი თვისი
რუსეთიდან მიზეზითა ამით ზავ ჰყო ხონთქრისა თანა და საქართვ
ელოცი დაშთა მფარველობასა ქვეშე რუსეთის იმპერატორისასა.

გარნა არა დაჰსცხრა სულეიმან ფაშა ბრძანებითა ხუანთქრისათა და იყო მარადის ტყუჴნა ოხრებასა შა ავაზაკებრ და ჯარი დაცა წარმოივლინა ერთი პირი ჯარი ზემო ქართლს მოარბიეს **ზემო ქართლი და მივიდნენ ამ ჟამად კახეთის ჯარიც იმყოფებოდა. ქართილში და მოეწივნენ** ქართველ კახნი შეიბნენ და იძლივნენ ქართველ კა კახნი ოსმალ ლეკთაგან და მრავალი მოსწყვიდნეს ხამასა მეორეს დღეს ქალაქის პირსა გამოუშვეს თარეში ოსმალ 1-19 სტრ., 39

ლეკი და ხოცეს სადაცა გაიმარჯვა მუნ გარდახდა და მაშურ აღნი ომისაგან გასვენებად გარნა მოვიდა ამასვე ჟამსა ანბავი რომ უფლის ციხეს თქვენი ჯარი და მარცხესო რლისათვის ფდ მწუხრავ იქმნა ამასვე ჟამსა განძლიერდა ქარიმხან და ჰსცა მეფეის ირაკლისაგან მორჩილება რუსეთს იმპერატორისა და ქვემე. **საფარველისა მისისა შესვლა განძინდა მისთვის ვინათგან იყუნენ მრავალნი მოშურნენი მეფისა ირაკლისა ადრი ბეჟანის ხანები და** სხვანიცა აბეზღებდენ მეფეს ირაკლის ქარიმხანისთანა რლისათვის შეიკრიბნა ჯარნი ყრანელნი და მოვიდა თერიზს და ჰსცა მეფემან ირაკლი მომავლობა ქარიმხანისა არა მცირედ მწუხარე იქმნა მისთვის ვინათგან იმედულმა რუსეთისა ფარველობისამან. არა რიდა ბრძოლად ხუანთქრისა და არღარა მორჩილებდა მოად გილესა ყაენისასა და ამ ჟამად დაშორებული იყო მფარველობა **და მკედრობა რუსეთისა გარნა გამბედავმან და გამოცდილმან მეფემან ირაკლი წარგზავნა ორნი სანდონი გუამნი კარის კაცნი.** თვისნი თავადნი ენდროკა შვილი ქაიხოსრო მდივან ბეგი. და თავადი თარხნის შვილი ზაზა ყორიასულ ბაში რლნიც წარვილინა დესპანად და აცნობა ყივე ერთ გულება და მკნეობა თივისი ვა ბრძოდა ოსმალთაგან შეწუხებაი ხ მივიდნენ რა ესე წარგზავნილი თავადნი თავრიზს 1-19 სტრ., 40

ქარიმხანთან რლიცა ლამობდა წარმოსვლად და ბრძოლად მეფისა ირაკლისსა მაშინ მისრულთა ამათ თავადთ მრავლითა ლაპარაკითა და **ღონის ძიეთა ვა აქვნდათ დაბარება მეფისა ირაკლისაგან და ეგრეთ მოამშვიდეს ქარიმხან და გაბრუნდა** თავრიზიდან და განერა მეორესა მძლავრსა მეფე ირაკლი გარნა ვერა დაამშვიდთა ახალ ციხის ფაშა სულეიმან და ბრძოდა მარადის ლეკის ჯართა ქართლისა მოვიდნენ უგრ ძნეულად და ქრცხინვალი წაახდინეს რაც ციხე გარეთ ხალხი იყო სულ დაატყუნვეყეს ვე ექვსასამდე და ოსიაურის ციხეც აიღეს და იქმნა ესე ყი შემთხვეულება მიზეზით მით რლმანცა ურჩივა აშლა. **ოსმალთა და არა ჰყუნდა შემწე რლისა გამო არა ერთ გზის მიეცა მწუხარებანი გარნა სიმკნითა თვისითა ვერა რლ მძლავრმან.** და იმორჩილა მეფე ირაკლი და ფლობდაცა თავის უფლებით მარადის, და ებრძოლა ოსმალთა და ლეკთა ვინადან ბრძოდა მძლავრი ვინმე ჳელმწიფე და არა აქ უნდა პირ და პირ ძალი არცა ჯართა და არცა ხაზინითა თვინიერ სიმხნისა არა არარად აქვნდა აქვნდა პირ და აპირი თანა სწორებაი მაშნ ფირიადისა ღონის ძიებითა და შრომითა ემება მამულსა თვისისა **მიწა ოქროსა და ვერცხლისა რლცა**

იპოვა სომხეთის მამულთა შს არს მამულობით თავადთა
სომხეთისა მელიქისა და მოიყუანა საბერძნეთით ბერძენნი მცოდნენი
1-19 სტრ., 41

მადნისა და დამადნობელი ოქროსა და ვერცხლის მიწისანი,
ვ~ა დაიწყო მადნისა მის მუშაობა და ისარგებლა მით ფ~დ ამასვე
ჟამსა და დროსა ამ მადნების ძებნისასა ჩამოვიდა თვით სულეიმან ფაშა
დიდის ჯარით და შემოადგა ქარელის ციხეს ერთი დღე და ერთი ღამე იდგა მე
ორეს დღეს მოუტანეს ამბავი მეფე ირაკლი წამოვიდა შენზედაო აი
ყარა და წავიდა ვ~ა მეოტი და იყო მარადის ტყვევნა ოხრებასა შ~ა
**ქართლისასა ავაზაკებრ რამდენსამე წელსა კ~დ მოვიდა ამბავი მეფე
სა ირაკლისა და დალისტნის ჯარი შეუყრია ფირუდაღს ბელადს:**

და ალაზანს გამოვიდაო ამისთვის წავიდა მეფე ირაკლი და სანგორის
გზა შეუკრა დახუდა ღამე და დიდად დამარცხა კ~დ იმყოფებო და
მეფე ქისიყს გამოვიდნენ ჭარელნი გამოუშვეს თარში გაუხდა
მეფე ირაკლი თვისის ამალით და მდევრით ძრიელად დამარცხა ჭარე
ლნი ხ~ ესე ვითარნი გამარჯვებანი ირაკლი მეფისაგან უანგარიშონი იქმნ
ებიან და ყ~ოვე ვერა მოვიხსენოთ ხ~ იგი ავრაცხეთ რ~ლი ღირსად ხსომ
ისა იყო და მრავალი წვირილი გამარჯვება ები დავიდუმეთ .....

**კ~დცა არა დასცხრებოდა ფაშა ახალციხისა სულეიმან და მარადის
აბეზღებდა ხუვანთქართან მეფესა ირაკლის რლისა გამო სარგებლობ
და ძლიერად ხაზინისა მოტანითა და აგრევე საქართველოს რბევითაცა
გარნა დარწმუნებულ იყო ხუვანთქარი რ~ლ ფდ შეაწუხა მამულნი
1-19 სტრ., 42**

ხუვანთქრისა მეფემ ირაკლი და ამისთვის წარავლინა ელჩი თვისი ხვ
ანთქარმან ერანის მეპატრონეს ქარიმხანისადმი და შეუთვალა თ
უმცა ჩვენს თქვენში არის მშვიდობა და ზავი გვიყოფიეს გარნა აგ
იშვიათ ერთი ლომი საქართველოს ვალი მეფე ირაკლი და აოხრებს მარ
ადის ქვეყნებსა ჩემსა და მის გამო იხარჯვის მცირედი ხაზინანი რლ~ისათვის
**მაქუს განჯხადება მეგობრობის ადი თქვენისა რ~ნა დააყენოთ იგი ესე
ვითარისა მძლავრებისაგანაო ხ~ მსმენელი ამისი ქარიმხან ეტყოდა ვეზი
რთა თვისთა და ადირ ბეჟანისათა ხანებთა რ~ლნიცა აბეზღებდნენ მე
ფეს ირაკლის მე მეფე ირაკლი არ უნდა**

მიყვარდესო რაც ჩემთვის უმსახურია იმას გარდა ეს უმეტესი ჩემი
დიდება არისო რომ ხუვანთქარი დააჩოქა და ჩემთან აჩივლებსო,
ამისთანა კაცი ერევნის კელმწიფისაგან დიდად პატივი საცემელი არისო
რლისა~თვის განუახლა **სიყუარული და მოსწერა წიგნი ქარიმხან მეფესა
ირაკლის და წარმოგზავნა ჳრამლი და ცხენი ოქორს იარადითა.**

აღკაზმული შ~დ ამისსა განიზრახა ხვანთქარმან გაგზავნა ელჩისა
კარისა თვისისა მირზა გურგინა სომეხი ვინმე ყარბალიდამ მოსული
გარნა მრავალთა ენათა მცოდნენ და ჳკუით გონიერი რლ~იცა მივიდა
სტამბოლოს ყ~ივე და ბარებული მეფისა ირაკლისაგან განუცხადა ვეზირსა
ხვანთქრისასა რნ~ცა პატივით მიიღო და დიდად პატივსცა თუმცა აქ
1-19 სტრ., 43

**უნდა წყენა მეფის ირაკლისაგან გარნა დიდად მხიარულ იქმნა
ვეზირი მისვილისათვის მეფის ირაკლის ელჩისა ვინადგან ცნობილ იყო**

მეფე ირაკლი ფ~დ წინა აღმდეგ ყ~ა ხვანთქრისა საბრძანებელთა. შ~ს და ამის გამო ესე ვითარისა პატივითა შეიწყნარეს რ~ლ უმეტესისა წადილი აღარა ჰქონდა ელჩსა მეფისა ირაკლისა აჩუქეს მრავალი წარმოუვლინეს დესპანი გამოუგზავნეს ცხენი შვენიერის აღკაზმულობით და ძვირ ფასი ქურქი და გარდა ამისსა უწინარეს. ამისსა და ტყვევებულნი ხალხნი ახალ ციხეს იმყოფებოდნენ.

რა **ოდენნიმე თავადთა გუამნი ცოლ შილით და სხვანიცა მდაბალნი მუჟიკნი რომელიც ქცხინვალი დამ წაყვანილ იყუნენ.** და ანუ სხვათა სოფლებთაგან ახალ ციხეს ისინი ყნივე განათავი სუფლეს და მოუწერეს სულეიმან ფაშას განთავისუფლება მათი და მშვიდობა ერთი ერთისადმი და მოიყუანეს იგი ტყვენი ტიფლისად და რ~ლნი ჰყვანდა ფაშის ჯარად დაღისტნელნი იგინიცა, და ითხოვა მამულისაგან თვისისა გარნა ჩვეულნი იგი ლეკნი არა და სცხრე ბოდენ და ეგრეთვე მეცადინობდენ რბევასა ქართლისასა გარნა მოსცა ღ~თნ მეფეს ირაკლის ძე ერთი სახელით ლეონ რლ~იცა ემსგავსა მამასა თვისისა **სიმჭნითა და მან მრავალი გზის შემუსრა ლეკნი და მოსპო.**

ლეკთაგან ხშირად რბევა ქართლისა და ეგრეთვე განაწესა მეფემან 1-19 სტრ., 44

ირაკლი მორიგვ ქართლ კახეთიდამ რომელითაც დიდად ისარგებლა, და იყო მარადის სამი ათასამდინ გამზადებული ჯარი თავადნი, აზნაურნი და გლეხნი და ამას თვით **და ძენიცა მისნი ყნივე თვი** თოსა **გარდაიხდიდნენ და სადაცა იყო ლეკთაგან საფიქრო.**

ადგილნი მუნ მდგომარეობდენ რლ~ისა გამო დიდად შეეშინდენ ლეკნი კ~დცა შეირიგნა დაღისტნის კ~ლნი ბელადნი და თვით ომარზან დამისცა ჯამაგირი რაოდენ ძალ ედვა და ამას დროსა ფ~დ დამშვიდებულ იყო ქართლი და კახეთი როგორათაც იწყო შენდობა აოხრებულთა ადგილთა შ~ს საქართველოდსათა და მრავალნი სოფელნი აშენდნენ ქართლსა და კახეთსა და სომხითსა შ~ა წელ

სა **1780 ქკ~ს ჟღზ ერევნის ხანი** ასან **ალიხან უკუდგა და არღარა მოსცა** ხარკი წარგზავნა თავადი **თარხანა** შვილი **ყორასაულ ფაშა ზაზა და განუახლა ყ~ი შრომა** თვისი და სისხლი და თხეულება ქართლ კახეთისა ერევნისათვის და თვით იმასან ალიხანის ხანობის მიცემა როგორათაც მისცა ხანობა ერევნისა მეფე მირაკლი თუმცა ესე ყ~ი ყოფილი საქმენი განუცხადა გარნა არა ისმინა ვინადგან აქუნდა შემატებული ძალი რამე განმრავლებითა ყმ~ითა და სიმდიდრისა გამო რლმანცა შემოეთვალა სიტყვანი და მკუახენი და უბრძანა მაშინ მეფემან ირაკლი მოწვევად ლაშქრისა 1-19 სტრ., 45

ქართლ კახეთიდამ და ლეკნიცა მოიწივა ჯარად რაოდენიმე ათასნი და წარვიდა ამასვე წელსა აგვისტოს თვეში მივიდა და დადგა შირაბათის სოფელში რლი შორავს ერევანს **ვ~ე ორ აღაჯადმდე და და იწყო ჯარმა რბევა ერევნის მამულისა და მოახრეს ყ~ი მამული ერევნისა და აღარსად** და შთა შენობა თვინიერ ერევნისა და ეჩმიაწინისა ა მასვე დროსა დამო რჩილებულ იყუნენ მეფის ირაკლისადმი განჯა ყარაბაღი და მოერ თუნენ იქიდამ ჯარნიცა რა ოდენი მე ათასნი და ერევნის.

ლტოლვილნი ელნი წარმოსრულ იყუნენ ბაიაზეთის მამულში რ~ლი.
არს სამფლობელო ხვანთქრისა წარვიდენ ქართლისა და კახეთის თავადნი
**და ჯარნი და მოარბიეს ს~დ მამული ბაიაზეთის მრავალი ტყვე
და საქონელი წარმოიყუანეს მოეწივნენ ქურთნი გარნა იგინიცა.
და შეურაც** ჰყვეს და ყ~ნი ადირ ბეჟანის ხანები დაემორჩილნენ მე
ფესა ირაკლის და მოუვიდა ელჩნი და ფეშქაშნი ძვირ ფასნი თავრი
ზის ხანისა ხუის ხანისა ურუმის ხანისა შაყაყის ხანისა მარადის
ხანისა ბაიაზეთის ფაშისა და ყარსის ფაშისა და ეგრეთვე მოერთვა ერე
ვნის მამულში მდგომი შამდინაღა ქურთი ძლიერი კაცი და მრავალთა
**ქურთთა მეპატრონე და მოსცა თავი თავისი ყმად გარდა ამისა
შორაგალს სულტანი ყარამან მოვიდა და მოერთვა ყმად ყ~ითა შარაგ
ლის ხალხითა** და მამულითა და ესოდენ განძლიერდა ერევანს
1-19 სტრ., 46

ყოფინისა ჟამსა მეფე ირაკლი რ~ლ ელოდენ ერანელნი უთუოდ გახ
ელმწიფდებდა და ერანის ნაწილებსაც და იჭირსო ვინაჲდგან ჰქონდათ
ცნობა ნადირშასთან მყოფობითა და ესმოდათ მარადის სიმკნე და ვერცა
ვის ხედემდნენ მოპირდაპირედ ირაკლი მეფისა ამისთვის დიდად ფიქრობდენ
და ყოველთვის ელოდნენ რომ ერანისაკენ წამოვაო ესოდენთა მიზთა.
გამო დიდად შემჭირვებოდეს ერევანი და იხვეწებოდა შერიგებასა.
**ხ~ ერთსა დღესა წარვიდა ბატონი შვილი გიორგი მე ირაკლი მეფისა
რ~ა გარდახედოს ერევნისა ციხესა და ქალაქსა ერევნისასა მაშინ იხლეს**
რა მცირე ცხენოსანი მახლობელად მისულნი ერევნელთა და გამოვიდნენ
იგინიცა შეხვეწნისა უიმედონი და დიდათ შემჭიდროებითა თავ გან
წირულნი ეკვეთნენ სავნებელად ამ ბატონის შვილის გიორგის და შეექნათ
ომი და რადგან ესე ერევნელნი უფრო მახლობელ იყუნენ ციხისა
ამისთვის არა მცირედ შაწუხეს ბატონი შვილი გიორგი ოხითა და
ბატონი შვილმან გიორგიმ აცნობა მამისა თვისისა და სთხოვა ჯარი
**შემწედ გარნა ჯარნი მეფისა უმეტესნი იყუნენ
ჩაფაულად და რაოდენიცა იმყოფებოდნენ უბრძანა მიშველება, მესა**
თვისა ლეონს და სპათაცა და ეგრეთვე აღმხედრდა თვით მეფე ირაკლი
და სარდალნი მისნი მიმართეს ბრძოლასა მას და ერევნი და
მაც გამოვიდნენ რა ოდენნი იმყოფებოდნენ მეომარნი და შეიქნა
1-20 სტრ., 47

ბრძოლა ძრიელი ვიდრე სამ სწათამდე თუმცა ვერა ვერ შემძლე
ბელ იყუნენ ესოდენ ჟამ პირ და პირ გასწორებასა ომისასა გარნა
აქ ვნდათ ერევნელთა ფ~დნი სიმაგრენი კლდეთანი და ჰყვანდაცა.
ლეკნი მაომრად ხანსა ერევნისასა და გამაგრდენ მის გამო ხ~ მხ
ილველი ამისი მეფე ირაკლი განრისხნებოდა ვითა თხათა ზ~ა
ლომი და ამ დროს მცნობელმან ვინმე ერევნისა ციხი და მ
**ესროლა პირდაპირ ზარბაზანი მეფესა ირაკლის და წინა მდ
ებარესა კლდესა მოხუდა რიც~ა განერა ფ~დ განსაიკვიროდ და შ~დ
ამისსა** სძლივა მეფემან ირაკლი და დამარცხა ყ~ი ძალი
ერევნისა მრავალი კაცი მოჰკლეს და მრავალნიცა ცოცხალნი შეიპყრ
ნეს და მისცა ბრძანება სპათა თვისთამი რ~ა ყ~ნ კაცმან ხალხი გაი
კეთოს და იზამთროს მუნ ხ~ მხილველი და სმენელი ამისი ფ~დ შემ

ინებულ იქმნენ და შემოევედრა ერევნის ხანი და დაიდვა ხარკი ვე
ოთხი ათასი თუმანდმდე ესე გარდაკვეთით და უმეტესი სხვადა.
ფეშქა შნი შესამატნი მოერთ მეოდეს გარნა არა ვართო ჯერეთ
ნება მეფემან ირაკლი და მუნ მყოფობასა შა მოვიდა წიგნი
ქართლიდამ რომოვიდა ბაქარ მეფის შვილი ალექსანდრე იმერეთს
და მეცადინობს რათა ვიეთნიმე ქართველნი მოატყუოს და მიი
ბიროსო თუმცა არა სარწმუნო იქმნა გარნა ურჩიეს ვეთ თამე
ვეზირთა და უმეტესად ტიფილისიდამ და უწყეს წიგნის წერა
1-20 სტრ., 48

ხშირად რომ მოეშველეთ ქართლ თორემ საქართველო აირივაო
და ამის მიზეზით გამოზრუნდა ერევნიდამ მესამესა თვესა აჰყარა მრავ
ალნი მეომარნი სომეხნი და მოიყუანა საქართველოში რლნიცა
დღესაც მდგომარეობენ რა ოდენსამე ადგილსა და სხუა ტყუე და საქო
ნელი ურიცხვი იშოვნა ჯარმა მრავალი თეთრი მოართვა ოქევატ
ერმა და ზემო ხსენებული რიცხვი თეთრისა დასდვა ერევანს ხარკად
წელიწადში **ოთხი ათასი თუმანი შდ განუწყესა მოუვრავიცა**
თვისი მუხრანის ბატონი სიმე თვისი იოანე კოსტანტინეს

მე და იყო ერევანი მოხარკეობასა შა მეფის ირაკლისასა ვე მოსვლა
მდე ყაჯარი აღა მაჰმად ხანისა შდ რაოდენსამე წლისა კდ იძია
შური სულეიმან ფაშამ დაიწყო საქმობა ჩუმად შუშის ხანთან.
და დაღისტანში ომარ ხანთან ეგრეთვე ასტეხნა ლეკნი მარბევე
ლად ქართლისა დაფარვით რლიცა მართლობდა თავსა თავისსა
მეფეს ირაკლისთან **ვითამ არა იყოს ნები მისი ოდეს.**

ლეკნი ახალ ციხის. მხრიდამ ავაზაკობდენ და ჟამსა ამას.

მოიწია უბედურაბად და გარდაიცვალა მე ირაკლი მეფისა ლეონ
და ოდეს მიესმა ახალ ციხის ფაშას სულეიმანს მაშინ.

სთქვა ფაშამ მოხუცებულების ჟამსა მეფის ირაკლისასა
ერთი ფარდა ჰქონდა საქართველოს რლიცა ოთხსავე კუთხეს
დაიფარემდაო და აქ დიდი შემწე მოეშალა ირაკლი მეფესაო
1-19 სტრ., 49

ქქვა ესე და გმეტესად განიგულა ოხრება ქართლისა მაშინ მეფე
ქქედ მგლოვარე მისა თვისისა ლეონისათვის და მცხარლ იყო
ომებისაგან და აღარ ნებედა ლაშქრობა არცა ერთსა მხარესა და ასტყდ
ნენ ლეკნი ახალ ციხის მხრიდამ ასაოხრებლად ქართლისა ამისა შდ ჰსცნა
ესე იპერატრიცა ეკატერინამ დიდმან ჯელმწიფემან რუსეთისამან წინასწარ
ნი ქმნილნი და შემდგომნიცა ესე ახალციხის ფაშისაგან საქართველოს
რბევა და ოხრებანი რლიცათვის წარმოავლინა მეფეს ირაკლისათვის მინის
ტრად ქოლკონიკი და ორბატალითნი მკედრობა თვისა გარნა უმეტესად
ტუმრა ხუნმახის ბატონი ჯარით საბაშიოში და ახანის ციხის. შემო
ადგა აქაც მიეშველა მეფე ირაკლი თავისის ჯარით და რუსეთის მხედრობით
მიზრძანდა სურამს გარნა ვერა დაიმტკიცეს მისვლა ვახანს და მიშველება.
მათი ვინადგან არა იყო ადგილი მარჯვე რა რეგული მოხმარებულ იყო და
აიღეს ციხე ვახანისა და მრავალნი სულნი და ატყვევეს და თავადნი
აბაშიძეები თვისითა ცოლ შვილით და ყთა სიმდიდრითა და საგანძურითა
დააცალიერეს და უაკან იქცა ომარ ხან მუნ ახალ ციხეზედ სულეიმან ფაშა

ს თანა მას ზამთარასა იქ ის ადგურა და მეორე ზამთრის პირს შემოდგ
ომაზედ გამოისტუმრა გარნა ველარა იკადრეს ჩამოსვლა ქართლზედ
ა~დ განვლო მთანი და ჩავიდა ყარაბაღში. იბრეიმ ხანთან.

შ~დ ამისსა მეფე ირაკლიცა წავიდა განჯას და ეგრეთვე მხედრობაცა
1-19 სტრ., 50

თან: წარიყუანა ვინაიდგან ამასვე წელსა გაქცეულ იყუნენ
საქართველოს ელნი ყაზახისა და შამშადინოსი და იმყოფებოდენ[ნ]
განჯა ყარაბაღისა შ~ა და ყარაბაღიდანაც გამოიქცნენ მელიქნი
იბრიმან ხანისანი სომეხნი ფ~დ მდიდარნი და განძლიერებული.
ყ~მითა და ციხე სიმაგრითა რლნი~ცა მოვიდნენ მეფე ირაკლისთან
და სთხოვეს შეწევნა რომ მისცეს ჯარი და ჰყარონ ყ~ი სამყოთვის
ამისთვის წარგზავნა ძე თვისი ილუონ და გაატანა სარდალნი და
სპანი საქართველოსანი მივიდნენ მამულსა ყარაბაღისასა იქიდანაც.
მოეგება ჯარი და სარდალი იბრეიმ ხანისა შეიბნენ ღამე და დამარცხეს
ჯარი იბრეიმ ხანისა და მოინებეს აყრა მელიქებისა გარნა ჟამსა.

ამას განუცხადა მინისტარმან ბურნოშაკმან პოლკონვმან რომ
ბრძანება მომივიდა დღესვე უნდა გავბრუნდეო სთხოვა მოცდა მეფემ
ირაკლიმ გარნა [ჰ] ინება პოლკონიკიმან და გამობრუნდა განჯიდან
და მეფემაცა მათთანა ხ~ ამას [.....] თნ კმაობისათვის იბრეიმ
ხანისა ჩამოვიდა ომარხან ჰარში და ღისტნის ჯარით და მეფე ირაკი
ლიც მიბძანდა ქისიყს ხ~ სურს[ჰ]ს მხედრობა მოვიდა ტიფლისის
და წარვიდნენ რუსეთს და რაოდენსამე თვესა ჰარში და რჩა ომარ.
ხან გარნა ველარა იკადრა მოსვლა ქისიყზედ ა~დ ხ~ მეფობასა ამისა
რ~ლი დავსწერე ძლევიანი სახელდობ ვგონებ ოცდა ათამდინ უმეტესიცა: [ძლევი.]